Lomzer shṭime - לאמזער שטימע, 23 lipca 1928

https://www.nli.org.il/en/newspapers/?a=d&d=lomzerst19280723-01.1.1&e=-------en-20--1--img-txIN%7ctxTI----------1

strona nr. 1

ręcznie: Nakł. 300 egz.	*ręcznie*: Nakł. 300 egz.
Lomzer Shtime	**Lomzer Sztyme-Głos Łomżyński**
Akhter yohrgang Nr 6	Ósmy rok wydania Nr 6
Lomzer Shtime A gezelshaflikh-politish-literarishe tsayt-shrift.	**Głos Łomżyński** Czasopismo społeczno-polityczno-literackie.
Anonsen prayz: a mikol makom shure oyf der 1-ter zayt 15 gr. in tekst zayt 20 gr. nokhn tekst zayt 12 gr.	Cennik anonsów: w różnych miejscach linii tekstu na pierwszej stronie 15 gr. w stronie tekstu 20 gr. po stronie tekstu 12 gr.
Adres fun der redaktsye un administratsye: Łomża “Hatechija” Rządowa 20 Far geld-zendingen: A.Domowicz, Senatorska 7.	Adres redakcji i administracji: Łomża “Hatechija” Rządowa 20 Do przesyłek pieniężnych: A.Domowicz, Senatorska 7.
Abonaments-prayz: yehrlikh 4.80 zlotes ½ yor 2.40 zlotes ¼ yor 1.20 zlotes	Cena abonamentu: rocznie 4.80 zł. ½ roku 2.40 zł. ¼ roku 1.20 zł.

eynts. numer 0.40 zlotes	pojedynczy numer 0.40 gr.
Poniedziałek 23 lipca 1928 r.= montog 7 menakhem av (lipiec sierpień)1928/5688	Poniedziałek 23 lipca 1928 r.= montog 7 menakhem av (lipiec sierpień) 1928/5688
Inhalt: Arum der frage fun fun der "Yidisher Angents"- A. D.; Dep. Hartglas in Lomzshe; Tsum yubileum fun Haynt-Sh. S.;Lomzer Shpigele-Alfami; Fun higen leben; Tsion. Khronik; Anonsen.	Zawartość: Wokół kwestii "Agencji Żydowskiej"-A. D.; Dep. Hartglas w Łomży; Z okazji jubileuszu Hajnt-u (*dziennik społeczno-polityczny*)- Sz. S.; Zwierciadełko łomżyńskie-Alfami; Z życia miejscowego; Kronika syjon.; Anonse.
Bank Spółdzielczy w Łomży Stary Rynek 19 **Kooperative Bank in Lomzsha** Nehmt on tsu erledinen alerley inkaso-operatsyes vi oykh geld-onvayzungen oyf gants Poylen. Bilig un pinktlikh. Nehmt oykh on vkladen un obshporungen fun 5 zl. on oyf zehr ginstige bedingungen.	Bank Spółdzielczy w Łomży Stary Rynek 19 **Kooperatywny Bank w Łomży** podejmuje się wykonania różnego rodzaju operacji inkaso jak również instruktaży finansowych na całą Polskę. Tanio i dokładnie. Podejmujcie także wkłady i oszczędności od 5 zł na bardzo sprzyjających warunkach.
Bank Kreditovi in Lomzsha erledigt alerley bank operatsyes vi: veksel un frakhten-inkaso, onvayzungen oyf gants Poylen un oykh oyf oysland. Nehmt on vkladen un oyf loyfender rekhenung oyf ginstige bedingungen. –	**Bank Kredytowy w Łomży** wykonuje różnego rodzaju operacje bankowe takie jak: wekselowe i frachtowe inkaso, instruktaże na całą Polskę jak też za granicę. Podejmujcie wkłady i na rachunek bieżący na sprzyjających warunkach. –
Radyo-aparaten umzist! A daytshe eksport-firma shenkt tsu reklame tsveken un vayterdiger empfehlung oyf Poylen a gresere tsohl fun ihre ershtklasige	**Aparaty radiowe za darmo!** Niemiecka firma eksportowa podarowuje w celach reklamowych oraz dalszych rekomendacji na Polskę dużą ilość swych

radyo-aparaten biz 4-lampendige aynshlislikh. Keyne ferflikhtungen zenen dermit nisht ferbunden. Unbedaytende kosten (far`n obshiken, ferpakung un d``gl) trogt der obnehmer. Di interesanten zolen azoy gut zayn mit a post-karte tsushiken zeyere adresen daytlikh un genoy geshriben tsu: Radjoversand E. Gräb & C. Ruttloff Abtlg. X Berlin Nr 4 Gartenstr 100. – Tekhnishe Byuro-Biuro Techniczne "ERG" Lomza, Lange gas nr 6 Telefon in byuro in privat vohnung nr 100 Bank rekhnungen in Lomza: Bank Kredytowy, Bank Ziemiański. PKO Nr 61 663 in Varsha. – Fihrt oys boy un elektromekhanishe arbeyt. Bezitst a groysen oysvahl fun materyalen: radyo-aparaten un tsudaten, opones, un tsudaten tsu samochoden. Reyele behandlung-langterminige oystsohlungen – Shtitst di Tarbut-aktsye, velkhe hoybt zikh on haynt! Vemen es iz tayer unzer historish natsyonale kultur, ver es vil bekempfen di im haaratsot un asimilatsye oyf der yidisher gas, ver es iz far a kosher tsvishen Erets Israel un goles- der shtitst di Tarbut aktsye in Lomza, der helft	pierwszej jakości aparatów radiowych z 4-lampowymi włącznie. Żadnych zobowiązań w związku z tym nie ma. Odbiorca ponosi drobne koszta (przesyłki, zapakowania itp.). Zainteresowani będą łaskawi przesłać swoje zapisane czytelnie i dokładnie adresy kartą pocztową do: Radjoversand E. Gräb & C. Ruttloff Abtlg. X Berlin Nr 4 Gartenstr 100. – Biuro Techniczne "ERG" Łomża, ul. Długa nr 6 Telefon do biura w mieszkaniu prywatnym nr 100 Rachunki bankowe w Łomży: Bank Kredytowy, Bank Ziemiański. PKO Nr 61 663 w Warszawie. – Wykonuje prace budowlane i elektromechaniczne. Posiada duży wybór materiałów oraz dodatków, opon oraz dodatków samochodowych. Profesjonalna obsługa-długoterminowe rozliczenia. – Wesprzyjcie akcję Tarbutu, która rozpoczyna się dziś! Komu droga jest nasza historyczna kultura narodowa, kto chce walczyć z ludem ziemi (*tzn. walczyć z nieświadomością*) oraz asymilacją na ulicy żydowskiej, kto jest za koszernością pomiędzy Ziemią Izraela a obczyzną- ten wspiera akcję Tarbutu w Łomży, ten pomaga budować szkołę hebrajską, nowoczesną Jawne (*org.*

boyen di hebreyishe shul di moderne Yavne. Der geshray fun vekt tsu maasim. Keren HaTarbut- Komitet – D``r D. Pyontnitski iz tsurikgekumen fun Berlin. Nemt on: inere- kinder-un-hoyt-krankayten. Kosmetik un heylung fun zshilakes (grobe odern). Plats Koshtsiushki 10-2-ter shtok. – Sprawozdania: Zarząd Przytułku Starców Żydowskich w Łomży donosi, że z kwesty publ. d. 10-VII r. b. na rzecz tegoż wpłynęło zł. 75.20. – Zarząd Wyzn.Gminy Żydowskiej w Łomży podaje do wiadomości ogółu, że z kwesty publ. d. 19-VI r. b. na rzecz kursów relig. dla młodzieży Żyd. w Łomży wpłynęło zł.100.53.	*"Jawne"podleg. partii Mizrachi*). Krzyk pokoleń pobudza do działań. Komitet Funduszu Tarbutu. – Dr D. Piątnicki powrócił z Berlina. Przyjmuje pacjentów z chorobami: wewnętrznymi, dziecięcymi oraz chorobami skóry. Kosmetyka oraz leczenie żylaków (grube żyły). Plac Kościuszki 10-2-gie piętro. – Sprawozdania: Zarząd Przytułku Starców Żydowskich w Łomży donosi, że z kwesty publ. d. 10-VII r. b. na rzecz tegoż wpłynęło zł. 75.20. – Zarząd Wyzn.Gminy Żydowskiej w Łomży podaje do wiadomości ogółu, że z kwesty publ. d. 19-VI r. b. na rzecz kursów relig. dla młodzieży Żyd. w Łomży wpłynęło zł.100.53.

Lomzer Shtime	Głos Łomżyński
Arum der frage fun der "Yidisher Agents".	**Wokół kwestii "Agencji Żydowskiej"** .
Nokh a langer ampernish in tsionistishen lager arum der ferbreyterung fun der "Yidisher Agents", beys velkher es zenen aroysgezogt gevoren fiel khasheshit un sfikit, oft genug begrundete, hoben mir far zikh endlikh dem ershten berikht fun der agents-komisye in London, fun velkhen mir konen shoyn aroystrogen gevise maskanot, mir kenen shoyn urteylen in a geviser mos, tsi di sfikit veren durkh dem berikht obgeshvakht, oder blayben in zeyer kraft. Der kampf arum der "Yidisher Agents" iz natirlikh a printsipyeler. Di tsionistishe konstitutsye iz a genug breyte un in der organizatsye konen gefinen plats ale, vos vilen oyf an`emes boyen di yidishe natsyonale heym. In a yidisher natsyonaler heym lozt zikh nisht denken keyn ander kultur, vi di hebreyishe. In a yidisher natsyonaler heym lozt zikh nisht denken keyn ander politik, vi a natsyonal yidishe. Der oyfboy gufe fun der natsyonaler heym iz ober oykh a shver problem un groyse masen zenen noytig far der zakh, durkhgedrungen mit a shtarken sentiment, kedey tsu konen di ale ungehoyere shverigkayten ibervinden, dos heyst khalutsiyut in ale formen. Un deriber alts, vos hot dermit a shaykhes:	Po długiej sprzeczce w obozie syjonistycznym wokół poszerzenia "Agencji Żydowskiej", w czasie której wypowiedziano wiele zmartwień i ostrych słów, często dosyć ugruntowanych, mamy nareszcie pierwszy raport komisji agencji w Londynie, z którego możemy już wyciągnąć pewne konkluzje, możemy już orzec w pewnej mierze, czy ostre słowa zostają przez raport osłabione czy pozostają w sile. Walka wokół "Agencji Żydowskiej" jest naturalnie pryncypialna. Konstytucja syjonistyczna jest wystarczająco szeroka, i w organizacji miejsce mogą znaleźć wszyscy, którzy naprawdę chcą zbudować żydowski dom narodowy. W żydowskim domu narodowym nie da się myśleć o innej kulturze niż hebrajska.W żydowskim domu narodowym nie da się myśleć o innej polityce niż narodowa żydowska. Wybudowanie domu narodowego jako takiego jest jednak trudnym problemem i by móc pokonać wszystkie bezgraniczne trudności niezbędne dla tej sprawy są przesiąknięte silnym sentymentem szerokie masy, a precyzując niezbędna jest pionierskość we wszystkich jej formach.

hebreyishe kultur, natsyonale virtshafts-politik, diplomatishe ferbindungen, khalutsiyut fun arbeyt, khalutsiyut fun privater initsyativ, fun kapital, vos hot ihr oysdruk koydem kol in besheftigen yidishe arbayts -hend - als vos falt arunter unter`n begrif fun oyfboyen a yidishe natsyonale heym, muz zikh kontsentriren in a mekhtige organizatsye. Ohn a feste enge disciplinirte oyf demokratishe yesodot oysgeboyte organizatsye lozt zikh der oyfboy fun E``I k-l nisht denken. Es iz deriber a gants natirlikhe ersheynung, ven es hot zikh geshafen a opozitsye gegen der ferbreyterung fun der "Yidisher Agents", velkhe ermeglikht tsu hoben a glaykhen aynflus oyf der politik un formen fun der yidisher kolonizatsye in Erets Isroel perzonen, velkhe geheren zikh aleyn un onerkenen nisht far zikh di suverenitet fun di tsionistishe kongresen. Di opozitsye, muz men zogen, iz printsipyel fulshtendig gerekht, azoy vi es iz printsipyel oykh gerekht h` Zshabotinski mit zayne protesten gegen der virtshafts-politik fun der mandaten-makht. Oyb di revizyonisten bilden in der organizatsye a kleyne minderhayt, iz nisht vayl di mehrhayt fershteht zikh venig oyf di oyles, velkhe England mit ihr politik benehmt gegen yishuv, nor vayl zi hot poshet moyre zikh tsu lozen oyf`n veg fun "revolutsye". Dos zelbe kon men zogen in betsug tsu der opozitsye	A dlatego wszystko, co ma z tym związek: kultura hebrajska, narodowa polityka ekonomiczna, stosunki dyplomatyczne, pionierskość pracy, pionierskość inicjatywy prywatnej, kapitału, co ma swój wyraz przede wszystkim w zajętych pracą żydowskich roboczych rękach- wszystko co podlega koncepcji budowy żydowskiego domu narodowego, musi się skoncentrować w silnej organizacji. Bez mocnej, zdyscyplinowanej, wybudowanej na podstawach demokracji organizacji nie da się myśleć o budowaniu Ziemi Izraela. Dlatego całkiem naturalnym jest zjawisko tworzenia się opozycji przeciwko poszerzaniu "Żydowskiej Agencji", która umożliwia posiadanie równego wpływu na politykę oraz formy kolonizacji żydowskiej w Ziemi Izraela osobom, które przynależą sobie samym i nie uznają suwerenitetu kongresów syjonistycznych. Opozycja, trzeba powiedzieć, jest pryncypialnie całkowicie sprawiedliwa, tak jak pryncypialnie sprawiedliwy jest też pan Żabotyński z jego protestami przeciwko polityce ekonomicznej władzy mandatowej. Jeśli rewizjoniści tworzą w organizacji niewielką mniejszość, to nie dlatego, że większość niewiele się zna na imigrantach, których Anglia swą polityką nastawia przeciwko osadnictwu, tylko dlatego, że po prostu boi się zatracenia na drodze

fun h` Grinboym: zi iz in der minderhayt, nisht vayl di mehrhayt halt zi in gantsen far ungerekht, nor vayl men hot poshet moyre tsu nehmen oyf zikh di akharayut far der geshikhte, nisht ontsunehmen di kontseptsye fun der ferbreyterung, velkhe kon efsher beemes fershnelern dem tempo fun Erets Isroel oyfboy: Erets Isroel kon nisht varten, di milyonen Yiden in Mizrekh Eyropa zenen virtshaftlikh tsubrokhen, moralish dezorganizirt; Erets Isroel iz finantsyel obhengig fun di leystungen metsad unzere amerikaner brider, di ober hoben zikh meystens zeyere eygene oytoritative fihren, velkhe vilen nisht zayn a integraler beshtandteyl fun tsionistishen aparat,-vos far a oysveg blaybt dan? Es iz alzo vayter geven a natirlikhe ersheynung, ven di mehrhayt hot zikh gefinen far getsvungen di ferbreyterungs-kontseptsye tsu aktseptiren mit ale khasheshit un sfikit als a geshikhtlikhe noytvendigkayt. Es kumt yetst der berikht fun der komisye. Men zeht nisht aroys nokh di groyse khasidim, mit velkhe di komisye shtrebt tsu begliken Erets Isroel un mit dem dos yidishe folk. Men muz ober dokh onerkenen dem groysen moralen vert fun dem teyl, velkher varft unter a zakhlikher kritik di englishe virtshafts- politik in Erets Isroel, men muz oykh konstatiren mit tsufridenhayt di onerkenung velkhe vert aroysgezogt in berikht far di ale groyse leystungen,	“rewolucji”. To samo można powiedzieć w odniesieniu do opozycji pana Grinbojma: jest ona w mniejszości, nie dlatego, że większość traktuje ją w zupełności jako niesłuszną, tylko temu, że boją się po prostu wziąć na siebie odpowiedzialności za historię nie przyjęcia koncepcji poszerzenia, która być może naprawdę może przyspieszyć tempo budowy Ziemi Izraela: Ziemia Izraela nie może czekać, miliony Żydów na wschodzie Europy są gospodarczo złamani, moralnie zdezorganizowani; Ziemia Izraela jest finansowo zależna od świadczeń ze strony naszych amerykańskich braci, ale ci mają swój własny autorytatywny sposób kierowania, który nie chce się stać integralna częścią składową aparatu syjonistycznego, - jakież więc wyjście zostaje? Tak więc nadal było naturalnym zjawiskiem, kiedy większość opowiedziała się za przymusem akceptacji koncepcji poszerzenia ze wszystkimi zmartwieniami i ostrymi słowami jako historycznej konieczności. Teraz przychodzi raport komisji. Nie widać jeszcze wielkich dobrodziejstw, którymi komisja dąży do uszczęśliwienia Ziemi Izraela a wraz z tym ludu żydowskiego. Należy jednak uznać wielką wartość moralną tę części raportu, która poddaje rzeczowej krytyce angielską politykę gospodarczą w Ziemi Izraela, należy też z zadowoleniem skonstatować uznanie wyrażone w raporcie

onshtrengungen un natsyonale verten, velkhe der tsionistisher idealizm hot oyf zayn aktiv. Dos gufe iz shoyn a gevise garantye az a shtark oysgebildete tsionistishe organizatsye als azelkhe vet yo konen oysgiben a geherige virkung oyf di faktoren, velkhe velen mit ihr tsuzamen bilden di “Yidishen Agents”. Oyb es gefinen zikh in berikht meynungen iber di metoden fun der kolonizatsye, velkhe unterligen a diskusye velen zey min hastam in geherigen ort un in der geheriger tsayt veren diskutirt un dort, vu es iz farhan a fershtendnish far der leystungs-feyhigkayt fun yidishen natsyonalen gayst, vet vohrsheynlikh oykh gefunen veren a modus vivendi um dem dozigen gayst tsu derhalten un tsu flegen.	dla wszystkich wielkich dokonań, starań i wartości narodowych, jakie idealizm syjonistyczny ma w swym aktywie. Samo to jest już pewną gwarancją że mocno ukształtowana organizacja syjonistyczna jako taka naprawdę będzie mogła wywrzeć odpowiedni efekt na czynnikach, które będą wraz z nią kształtować “Agencję Żydowską”. Jeśli w raporcie znajdują się opinie dotyczące metod kolonizacji, które podlegają dyskusji będą one, zdaje się, w odpowiednim miejscu i czasie dyskutowane i tam gdzie znajduje się zrozumienie dla efektywności żydowskiego ducha narodowego, znajdzie się też prawdopodobnie modus vivendi (*porozumienie skonfliktowanych stron)* by ducha tego utrzymać i pielęgnować.
Der iker oyfgabe fun der tsionistisher mishpokhe muz deriber veren tsu ferbreytern ihre rayhen, tsu zamlen masen unter ihr fahn, kedey tsu shafen a beemes mekhtige organizatsye, velkhe zol mit ihr moralen koyekh un shtarke opferviligkayt vi mit a magnetisher kraft virken oyf dem in halben veg nokh shtehenten teyl fun yidishen folk, velkhen es reprezentiren di h``h Louis Marshall, Feliks Varburg un and.	Głównym zadaniem rodziny syjonistycznej musi być zatem poszerzenie jej szeregów, zebranie mas pod jej flagą, by stworzyć rzeczywiście potężną organizację, która swą moralną mocą i wielką ofiarnością jak magnetyczną siłą wpłynie na tą, w pół drogi pozostającą, część ludu żydowskiego, który to lud reprezentują panowie Louis Marshall, Feliks Varburg i inni.
Mit a umruhig gefihl ervarten mir dem rezultat fun di kampfen arum der etsem-frage fun der “Yidisher Agents” oyf der yetstiger sesye fun aktsyons-komitet, kamfen, velkhe zenen alul tsu brengen der organizatsye nor shoden. Zol shoyn di energye fun di	Z niepokojem oczekujemy rezultatu walk wokół zamkniętego pytania “Agencji Żydowskiej” na aktualnej sesji komitetu akcyjnego, walk które być może przyniosą organizacji tylko szkody. Niechże energia wojujących stron wreszcie zostanie

kempfende tsdadim endlikh fervendet veren oyf tsu tsementiren di rayhen fun di aktive tsionist. koykhes fun di pioneren far der yid. natsyonaler oyflebung. Oyb di gemishte agents vet zindigen gegen di hoypt-yesodot fun tsionizm, velen mir dan gefinen bay zikh dem geherigen koyekh zi tsu bekempfen un der nitsokhen vet shtendig zayn oyf unzer zayt. A. Domovitsh.	wykorzystana na scementowanie szeregów aktywnych sił pionierów syjonistycznych dla żydowskiego odrodzenia narodowego. Jeśli wymieszana agencja zgrzeszy przeciwko głównym podstawom syjonizmu, znajdziemy wówczas w sobie należną moc by ją zwalczyć i zwycięstwo zawsze będzie po naszej stronie. A.Domowicz.

strona nr. 3

Lomzer Shtime **Organizirung fun a shtedtishen krayz in byalistoker voyevudztvo.** Oyf`n teritoryum fun byalistoker voyevudztvo gefinen zikh 49 shtedt, in dem 4 oysgeteylte fun di povyatove komunal-ferbanden tsu velkhe es geher oykh unzer shtodt Lomzsha. Di befelkerung fun di shtedt betreft 25% fun der algemeyner befelkerung, men zol nokh tsurekhnen yeshuvim fun	**Głos Łomżyński** **Organizacja okręgu miejskiego w województwie białostockim.** Na terytorium województwa białostockiego znajduje się 49 miast, w tym 4 wydzielone z powiatowych związków komunalnych do których należy także nasze miasto Łomża. Zaludnienie miast dosięga 25% ogólnej liczby ludności, gdyby jeszcze doliczyć osady typu miejskiego (jak na przykład

shtodtishen kharakter (vi tsum b``shp bay unz Shnyadowo, Rutki), velkhe gilten ofitsyel als dorfsgemeynden volt der protsentferheltnish fun der shtodtisher befelkerung betrofen azsh 30%. In der hinzikht shteht di byalistoker voyevudztvo in der 6-ter reyhe in Poylen. Di organizirung fun a an`alshtedtishen krayz in unzer voyevudztvo iz alzo a zakh fun groyser bedaytung. Di shtedt darfen dinen als tsenter fun kultur, als virtshaftlikh-handels-tsentral-punkten. In detsember 1927 iz forgekumen in Byalistok a konferents fun di shtodt-prezidenten, burmistzshes un starostes fun der voyevudztvo unter dem forzits fun voyevoda h` Kirst, velkher hot ongenumen a beshlos tsu shafen a spetsyele organizatsye fun di shteht fun byalistoker voyevudztvo, kedey tsu koordiniren di tetigkayt un planen, velkhe treten ariber di leystungs-meglikhkayten fun di eyntselne shtedt un shtedtlekh. Der tsugevehlter organizatsyons-komitet hot obgehalten dem 23-6 in kabinet fun byalistoker shtodt-prezident pułk. M. Ostrovski zayn ershte zitsung, oyf velkher es iz oysgearbet gevoren a statut un beshlosen tsuzamentsurufen a tsuzamenfohr fun delegaten fun di shtedt fun byalistoker voyevudztvo oyf dem 20-ten oktober, kedey tsu konstituiren dem shtedtishen krayz un oystsuarbayten a tetigkayts-plan. A delegat tsum tsuzamenfohr kon zayn a mitglid fun Magistrat, oder ratman, di shtedt biz 3000	nasze Śniadowo, Rutki), które uważa się oficjalnie jako wspólnoty wiejskie to stosunek procentowy ludności miejskiej dosięgnąłby 30% . W tym sensie województwo białostockie plasuje się na 6-tym miejscu w Polsce. Organizacja wszechmiejskiego okręgu w naszym województwie jest więc rzeczą wielkiej wagi. Miasta powinny służyć jako centra kultury, jako centralne punkty gospodarczo-handlowe. W grudniu 1927 odbyła się w Białymstoku konferencja prezydentów miast, burmistrzów oraz starostów z województwa pod przewodnictwem wojewody pana Krista, który przyjął uchwałę o stworzeniu specjalnej organizacji miast województwa białostockiego, w celu koordynowania działań i planów, które przekraczają możliwości sprawcze poszczególnych miast i miasteczek. Wybrany komitet organizacyjny odbył dnia 23-6 w gabinecie prezydenta miasta pułk. M. Ostrowskiego swe pierwsze posiedzenie, na którym został wypracowany statut i decyzja o zwołaniu zjazdu delegatów miast województwa białostockiego na 20-go października, celem ukonstytuowania okręgu miejskiego oraz wypracowania planu działania.

aynvohner shiken 1 delegat, biz 8000 -2, delegaten, biz 15000- 3 del., biz 25000-4 del., biz 50000-5 del.-eyner fun di delegaten muz zayn der prezident, oder burmistzsh.

Delegatem na zjazd może być członek Magistratu, bądź radny, miasta do 3000 mieszkańców wysyłają 1 delegata, do 8000-2 delegatów,
do 15000-3 del., do 25000-4 del., do 50000-5 del.-jednym z delegatów musi być prezydent bądź burmistrz.

Di oyto-kontsesyes in unzer voyevudztvo.

In byalistoker voyevudztvo iz, vi bekant, ayngefihrt a kontsesye sistem oyf pasazshir-oytomobilen in gegenzats tsu gants Poylen, vu der doziger parnose-tsvayg iz a frayer. Di kontsesyes hoben ober, vi es hot zikh aroysgeshtelt, gebrakht dertsu, az eynige beamte fun voyevudztvo zenen tsugetsoygen gevoren tsu gerikhtlikher ferantvortlikhkayt far nisht keyn koshere zakhen…Di kontsesyes zenen dan bay eyne tsugenumen gevoren in gantsen un ibergegeben tsu askanim fun "Unparteyishen Blok", un andere hot men tsugegeben als shutfim - invaliden. Shutfim nor tsum rivoakh natirlikh. Di gelitene kontsesyoneren, Yiden fershteht zikh, hoben zikh lekhatkhile gevendet tsum seym klub baym Yidishen Natsyonal-Rat. Deputat Hartglas hot zey geheysen brengen gevise dokumenten, zey hoben zikh ober in Natsyonal -Rat

kontynuacja na str. 4

Koncesja samochodowe w naszym województwie.

W województwie białostockim, jak wiadomo jest wprowadzony system koncesji na samochody pasażerskie w przeciwieństwie do całej Polski, gdzie ta oto gałąź zarobkowania jest swobodna. Koncesje jednak, jak się okazało przywiodły do tego, że niektórzy urzędnicy z województwa zostali pociągnięci do odpowiedzialności za sprawy niegodne…Następnie od jednych koncesje zostały odebrane zupełnie i przekazane działaczom "Bloku Bezpartyjnego", a innym dodano jako wspólnikom-inwalidom. Wspólnikom naturalnie tylko do hałasowania. Poszkodowani koncesjonerzy, Żydzi ma się rozumieć na początku zwrócili się do klubu sejmowego przy Żydowskiej Radzie Narodowej. Deputat Hartglas nakazał im przynieść pewne dokumenty, ale oni się w Radzie Narodowej

Lomzer shpigele

General Nobile hot obgetuhn a shtikel arbeyt fun velkher er vet afile di biligste zakh bay menshen, vi “koved”, oykh nisht hoben, poshet derfar, vayl mit zayn dreyster unternehmung hot er ferurzakht dos umkumen fun fiel menshen. Men makht ihm forvurfen, az er hot zikh nisht gut tsugegreyt un a.v. Ikh muz moyde zayn, az ikh bin oykh nisht far ihm keyn “melits yosher”; Ikh hob tsu ihm gants andere taynes: Halemay iz er nisht gekumen mit zayn “Italya” keyn Poylen, un taki glaykh tsu unz keyn Lomza, un dan makhen a vizit bay a lomzer yidishen doktor, volt er dokh tsum gantsen umglik nisht gekumen: Ihr fregt vi azoy? Ot vil ikh aykh bald erkleren: “Sholem Aleykhem” zogt, az doktoyrim raten zeyere patsyenten azelkhe zakhen, vos zey hoben aleyn gern un “Sholem Aleykhem” vundert zikh far vos zey heysen nisht di patsyenten shlingen “kerblakh”, zey hoben dokh dos azoy lib…

Nu, bemeyle, ven Nobile fregt zikh a rat bay unzeren a d``r, volt er gevis ihm geheysen zitsen in shtub, vehe reaya: Es iz geven a tsuzamenfohr fun ale yudishe d``r fun gants Poylen in Varsha, hot ihr efsher dort getrofen oykh a lomzer yidisher doktor? Neyn! A lomzer doktor, hot nisht keyn tsayt oyf a zelkhe zakhen…Er zitst in shtub…

kontynuacja na str. 4

Zwierciadełko łomżyńskie

Generał Nobile (*Umberto Nobile*) wykonał kawał roboty, za którą nawet najtańszej rzeczy jaką jest “szacunek” u ludzi mieć nie będzie, po prostu dlatego, gdyż swym śmiałym przedsięwzięciem wielu ludzi naraził na śmierć. Robią mu wyrzuty, że źle się przygotował itp. Muszę się przyznać, że też go nie wychwalam; Mam jednak do niego zupełnie inne pretensje: Czemu nie przybył ze swą “Italią” do Polski a wręcz prosto do nas do Łomży i czemu nie złożył wizyty u łomżyńskiego żydowskiego lekarza. Nie doszłoby wówczas do całkowitego nieszczęścia: Zapytacie jakim sposobem? Otóż chcę wam to natychmiast wyjaśnić: “Szolem Alejchem” (“*pokój wami”, także znany pisarz żydowski*) mówi, że doktorzy doradzają swoim pacjentom takowe rzeczy, które sami lubią i “Szolem Alejchem” dziwi się dlaczego nie nakazują oni pacjentom łykania “karbowańców”(*monet*), przecież oni- doktorzy tak je lubią …

No, w każdym razie, gdyby Nobile pytał o poradę naszego doktora, ten zapewne kazałby mu siedzieć w domu, a oto dowód: Był zjazd wszystkich lekarzy żydowskich z całej Polski w Warszawie, może spotkaliście

-Oyf der dermohnter ferzamlung fun “TOZ” hot men geredt vegen fiel nayesen in der meditsin un naysen in der betsihung fun doktor tsu zayn svive (zol ikh nisht zindigen mit`n vort “folk” anshtodt “svive”). Ober, tsu vos naysen?! Az di alte metode iz gut… Ikh meyn, az zey volten efsher yo gevolt visen fun nayes, der iker zenen zey foyl tsu fohren zukhen di nayesen… Akh Nobile! Nobile! Ven du fregst zikh bay zey a eytse, volstu gebliben bay dayn gezund un parnose, zey volten dir gevis geheysen zitsen in shtub. *** Mir hoben gezogt friher:”Az di alte metode iz *kontynuacja na str. 4*	tam też łomżyńskiego lekarza żydowskiego? Nie! Doktor łomżyński nie ma czasu na takie rzeczy…On siedzi w domu… -Na wspomnianym zebraniu “TOZ” (*Towarzystw. Ochrony Zdrowia Ludn. Żyd. w Pol.*) mówiono o wielu nowinach w medycynie oraz o nowościach w stosunku lekarza do jego otoczenia (niech nie zgrzeszę słowem “naród” zamiast “otoczenie”). Ale, po co podróżować?! Kiedy stara metoda jest dobra… Mnieman, że oni zapewne chcieliby znać nowiny, w rzeczywistości jednak są zbyt leniwi by jechać w poszukiwaniu nowin… Ach Nobile! Nobile! Gdybyś pytał ich o poradę, byłbyś w zdrowiu i dostatku, oni z pewnością kazaliby ci siedzieć w domu. *** Powiedzieliśmy wcześniej: “Że stara metoda jest *kontynuacja na str. 4*

Lomzer Shtime	**Głos Łomżyński**
kontynuacja ze str. nr. 3 "Di oyto-kontsesyes in unzer voyevudztvo".	*kontynuacja ze str. nr. 3 "Koncesja samochodowe w naszym województwie".*
nisht mehr bevizen. Zey hoben zikh dermohnt, az dep Kirshbroyn iz dokh epes a shtarker mekhutan mit`n eynsel, a eygener mentsh, un vet avade gikher oyspueln a zakh bay a minister, vi di deputaten fun Natsyonal-Rat. Men iz alzo gefohren tsum shnyadover rov a partey- khaver fun dep. Kirshboym im gegeben oyf hotsaot un er iz gefohren keyn Varsha. Dep. Kirshboym hot di shlikhut gern ongenumen, geshmuest mit`n minister un-farloyfig gornisht gemakht…Es iz alenfals keday, az unzer parlamentarishe reprezentants zol fun eygener initsyativ zikh bemihen, dos kontsesye-sistem oyf pasazshir- oytomobilen in unzer voyevudztvo tsu skasiren. Kontsesyes bikhlal virken shedlikh say in moralisher hinzikht, say in virtshaftlikher. Es iz genug mit di kontsesyes, velkhe eksistiren in gants Poylen oyf`n grund fun spetsyele gezetsen un zolen nisht tsukumen keyn bezundere kontsesye-nizarot tsugetrakhte durkh lokale makht-organen, velkhe brengen d.r. melukhe keyn shum nutsen nisht un di birger fiel shoden	więcej nie pojawili. Przypomnieli sobie, że dep. Kirszbrojn jest przecież kimś w rodzaju silnego teścia z synglem, swój człowiek i na pewno wypracuje sprawę u ministra, jak deputaci z Rady Narodowej. Udano się więc do rabina śniadowskiego towarzysza partyjnego deputata Kirszbojma by dać mu na wydatki (*związane z wyjazdem*) i udał się on do Warszawy. Dep. Kirszbojm misję przyjął z ochotą, porozmawiał z ministrem i-na razie niczego nie zdziałał…Może warto by było naszym reprezentantom parlamentarnym podjąć z własnej inicjatywy wysiłek skasowania w naszym województwie tego systemu koncesji na automobile pasażerskie. Koncesje ogółem działają szkodliwie tak w sensie moralnym, jak i w gospodarczym. Wystarczy tych koncesji, które egzystują w całej Polsce na gruncie specjalnych ustaw i nie ma potrzeby w dodawaniu kolejnych, oddzielnych zatrat koncesyjnych wymyślonych przez lokalne organy władzy, które nie przynoszą z grubsza państwu żadnych korzyści a obywatelom przynoszą wiele szkód.
kontynuacja ze strony nr. 3 "Lomzer shpigele"	

gut” dos iz afile nisht keyn klal far ale doktoyrim, mir veysen a fakt, az a lomzer yudisher doktor fun di yungere iz zogar gefohren zukhen nayes azsh keyn Berlin, iz dokh nokh shtarker di kashe: Far vos iz er lekhol hapakhot nisht tsugefohren oyf der doktoyrim ferzamlung fun “TOZ”?!	*kontynuacja ze strony nr. 3 “Zwierciadełko łomżyńskie”* dobra” to nawet nie jest mottem wszystkich doktorów, znamy fakt, kiedy łomżyński lekarz żydowski -pediatra nawet udał się w poszukiwaniu nowin aż do Berlina, zagadka jest jeszcze większa: A czemuż to choćby na zebranie “TOZ” nie pojechał ?!
***	***
Unzer inteligents foylt zikh tsu zukhen “nayes” far “Dos Leben” der far foylen zikh shoyn nisht unzere sotsyalisten tsu zukhen nayes far`n “shtorben”...	Nasza inteligencja leni się szukać “nowości” dla “Dos Leben” (*“Życie”-czasopismo żydowskie*) dlatego nie lenią się już nasi socjaliści by szukać nowości dla “umierania”...
Aha! Haynt shtarbt men shoyn nisht vi a mol!!! Haynt begrobt men nisht vi a mol!!!	Aha! Dziś już nie umiera się jak dawniej!!! Dziś nie składa się do grobu jak dawniej!!!
Haynt, ven es shtarbt a “khaver” varft men tsum Malakh Hamut hitlen. A mol, ihr “altvarg”, flegt ihr veynen, yomeren un zogen “Tehilim”- der “Malakh Hamut” aleyn hot zikh dershroken far aza melakha, ober haynt iz andersh, haynt makhen mir ihm a “vivat”, er iz dokh a proletaryer…	Dziś, gdy umiera “towarzysz” rzuca się Aniołowi Śmierci czapki. Kiedyś wasze “starocie” zwykliście opłakiwać, oblamentowywać i odmawiać “Psalmy”-Sam ”Anioł Śmierci” lękał się takich akcji, ale dziś jest inaczej, dziś robimy mu “wiwat”, przecież jest proletariuszem…
Far vos kumt ihm metsaer zayn mit azelkhe melankholishe nigunim?..	Po co ma się smucić tak melancholijnymi nigunami (*śpiewami religijnymi*)?...
Ven ihr vet iberlezen di khronike in unzer tsaytung vegen dem tsufal fun di geshlegerayen bay der “levaye”, vet ikh maskim zayn mit mir, az unzere sotsyalisten hoben oyfgetuhn a gevaldigen nayes in halakhot “shtorben”. Mashmaut, zind ven zey hoben araynbekumen eltere menshen in	Kiedy przeczytacie kronikę w naszym czasopiśmie dotyczącą przypadku pobić podczas “pogrzebu”, zgodzicie się ze mną, że nasi socjaliści narobili gwałtownych nowości w halachach (*w prawach religijnych*)

zeyere “faraynen”,-hoben zey oysgearbeyt a nayen regulamin oykh far`n “shtarben”... Mir volten zey oben geraten, az zey muzen shoyn betsaytens kumen tsu a fershtendigung mit di iberige “khevres”, tsu velkhe zeyere eltere “khaveyrim” belangen; vi mit der “Khevre tehilim”, “Halevayat hamet” un andere, kedey es zol nisht tsukumen tsu a zelkhe geshlegerayen vi es iz geven do der fal. Zey muzen zikh aroysgeben “kontsesyes” gegenzaytige, zey zolen megen gehn begiluy rosh un zingen dem “Internatsyonal” un di khevrot zolen megen gehn in hitlen un zogen “tehilim” oyf “loshn hakoydesh”. Men muz dem letsten punkt unbedingt aynshrayben, vayl ver veys, tsu vos far a nayesen unzere sotsyalistishe ferzorger kenen velen aynfihren; efsher “Tehilim” un “Kadish” nor oyf yudish. Men muz zikh bevorenen, kedey es zol nisht kumen tsu vayterdige klep… Alfami.	“umierania”. Znaczy się, odkąd pozyskali oni starych ludzi do swoich “klubów”,- wypracowali nowy regulamin także dotyczący “umierania”... Chcielibyśmy im jednak doradzić, że muszą zawczasu dojść do porozumienia z pozostałymi”towarzystwami”, do których należą ich leciwi “towarzysze”; jak z “Bractwem psalmistycznym”, “Pochowinami zmarłych” i innymi, by nie dochodziło do takowych pobić jak we wspomnianym przypadku. Muszą sobie wydać “koncesje” obopólne, by otwarcie móc pójść i śpiewać “Internacjonał” a członkowie towarzystw powinni móc chodzić w kapeluszach i odmawiać “psalmy” w “świętej mowie” . Ten ostatni punkt trzeba koniecznie zapisać, bo kto wie, do jakich nowości nasi socjalistyczni opiekunowie mogą nas doprowadzić: może do odmawiania “Psalmów” i “Kadyszu”(*jedna z modlitw żydowskich*) tylko w judish (*chodzi o język jidysz*). Trzeba się zabezpieczyć, by nie doszło do kolejnych klapsów… Alfami.
Fun der shteyer un kontsesye-khronik. Trots dem bekanten tsirkular fun Finants-Ministeryum, az di vos hoben ongegeben	**Z kroniki podatków i koncesji.** Mimo znanego okólnika Ministerstwa Finansów informującego o tym, że ci, którzy

rekursen gegen der oysmestung fun umzats-shteyer far 1927, konen biz tsu der detsizye oyf`n rekurs tsutsohlen forloyfig biz tsu der hoykh fun shteyer far 1926, gehekhert mit 30%, hot der higer finants-amt ohn a friherdiger meldung shoyn gemakht a egzekutsye far`n umzats-shteyer fun 1927 bay dem yidishen mihl-bezitser h`Pzshezdzshetski in Zambrov, nokh d. 20-6 khotsh er hot erfilt di bedingungen fun tsirkular in di geherige terminen un khotsh der rekurs iz nokh nisht betrakht gevoren. Der letster hot zikh gevendet tsum Seym-Klub baym Natsyonal-Rat nokh intervents. Letstens iz dos shoyn gevoren an`algemayne ersheynung. Men mohnt mit shtrafen un ekzekutsye-kosten.	wnieśli rekursy *(odwołania)* przeciwko wymiarowi podatku obrotowego za rok 1927, mogą do (*czasu uzyskania*) decyzji na rekurs dopłacić tymczasowo do wysokości podatku za rok 1926, podwyższonego o 30%, miejscowy urząd podatkowy bez wcześniejszego powiadomienia wykonał już egzekucję za podatek obrotowy z roku 1927 u właściciela żydowskiego młyna pana Przeździeckiego w Zambrowie jeszcze dnia 20-6 choć spełnił on warunki okólnika w należnych terminach i choć rekurs nie został jeszcze rozpatrzony. Ten ostatni zwrócił się o interwencję do Klubu Sejmowego przy Radzie Narodowej. Ostatnio stało się to już zjawiskiem powszechnym. Upominają mandatami karnymi oraz kosztami egzekucji.
Bay h` I. Alef. eygentimer fun a mebel-varshtat in Lomza, iz gemakht gevoren a ekzekutsye far`n umzats-shteyer fun 1927, trots dem, er hot ongegeben a rekurs un tsugeshtelt a formele beshtetigung fun Magistrat, az er hot besheftigt in yohr 1927 nisht mehr vi eyn menshen un hot zikh oykh nisht benutst mit keyn shum khalupnikes, in velkhen fal der art 8 punkt 5 fun gezeys fun handels-industrye-shteyer befrayt in gantsen fun umzats-shteyer. Trots dem tsilkular fun Finants-Ministeryum tsu ferlengern ale alkohol-kontsesyes ohn oysnahm biz ende yohr, hot dokh di Finants-Kamer in Byalistok ohn shum tamim	U pana I. Alefa właściciela warsztatu meblowego w Łomży wykonano egzekucję za podatek obrotowy z roku 1927, mimo iż wniósł on rekurs i doręczył formalne potwierdzenie z Magistratu, iż zatrudnił w roku 1927 nie więcej niż jednego człowieka a także nie posiłkował się żadnymi chałupnikami, w którym to przypadku art.8 punkt 5 prawa o podatku handlowo-przemysłowym zwalnia zupełnie z podatku obrotowego. Mimo okólnika Ministerstwa Finansów o przedłużeniu wszystkich koncesji alkoholowych bez wyjątku do końca roku, Izba Finansowa w Białymstoku jednak bez

obgezogt tsu ferlengern di kontsesyes di hige eygentimer fun vayn un bronfen-gesheften Zelig Bengelsdorf, B. Nogovitsh un Hinda Markevitsh. Di letste hoben glaykh depeshirt tsum Finants-Ministeryum un tsu der tsentrale fun Yid. Sokhrim Ferband. Di kontsesyes iz zey ferlengert gevoren.	żadnych przyczyn odmówiła przedłużenia koncesji miejscowym właścicielom zakładów winnych i wódczanych Zeligowi Bengelsdorf, B. Nogowicz, oraz Hindzie Markiewicz. Ci ostatni natychmiast zadepeszowali do Ministerstwa Finansów oraz do centrali Żyd.Związku Handlowców. Koncesje zostały im przedłużone.
A amerikaner yerushe. Dos Poylisher Konsulat in di Amerikaner Fereynigte Shtaten zukht a gevise Bashe Altshuler ergets in lomzsher gegend, velkhe hot obtsunehmen a yerushe nokh ihren a zuhn Maks Altshuler in Los Angeles, California	**Spadek amerykański.** Konsulat Polski w Stanach Zjednoczonych Ameryki poszukuje pewnej Basze Altszuler gdzieś w okolicy Łomży, która przejęła spadek po swym synu Maksie Altszuler w Los Angeles , California.

strona nr. 5

Lomzer Shtime **Fun higen leben.** **Di lage fun di hige beker.** Es zenen farhan in Lomza private bekerayen 24 yidishe un 13 kristlikhe. In tsuzamenhang mit di shtrenge sanitare forshriften velkhe	**Głos Łomżyński** **Z życia lokalnego.** **Sytuacja miejscowych piekarzy.** Są w Łomży prywatne piekarnie : 24 żydowskie i 13 chrześcijańskich. W związku z surowymi sanitarnymi przepisami, które

zenen nugea bekerayen, zenen ale bekerayen bezukht gevoren vinter-tsayt durkh der Shtodtisher Sanitar-Komisye un vi der shteyger iz in a zelkhe falen geht es shtendig oys tsu yidishe kep. Es zenen kvalifitsirt gevoren 19 bekerayen tsu fermakhen, tsvishen zey nor 2 kristlikhe. Di yidishe ratmener hoben dan oyfgehoyben alarm, es zenen gefalen zogar a zelkhe verter, vi a nayer "krayts-tsug" un d``gl. Der sof iz geven, az men hot ongegeben in gerikht tsum fermakhen nor 6 bekerayen, ale yidishe, un di iberige hot men gegeben a termin biz dem 1-ten lipyets h.i. di bekerayen tsu brengen in heskem mit di forshriften. Dervayl iz arobgekumen fun Varsha a Flih-Komisye di nakht tsum 1-ten may. Hot bezukht a gevise tsohl bekerayen un ferordent der politsay 7 fun zey glaykh tsu fermakhen, vos iz oykh bald oysgefihrt gevoren. Dos zenen 4 yidishe un 3 kristlikhe. Intsvishen iz shoyn der 1-ter lipyets oykh ariber un di bekerayen hoben nisht bevizen derfihrt tsu veren tsu dem tsushtand, velkher iz ongevizen in di forshriften, vayl zey gefinen zikh kimat ale in suterines tife, velkhe kenen nisht geendert veren. Andere lokalen zenen bikhlal nisht benimtsa un agev hoben di beker moyre zeyer gantse bisel oremkayt arayntsulegen in a zekhe shtark kostbare remonten, in der tsayt, ven di mekhanizirung fun di bekerayen, velkhe s`vert ferlangt durkh a ministeryaler	dotyczą piekarni, wszystkie piekarnie zostały nawiedzone w porze zimowej przez Miejską Komisję Sanitarną i jak zwykle w takich wypadkach zwala się to zawsze na głowy żydowskie. 19 piekarni zakwalifikowano do zamknięcia, w tym tylko 2 chrześcijańskie. W rezultacie radni żydowscy podnieśli alarm, padły nawet takie słowa, jak nowa "wojna krzyżowa" itp. Koniec był taki, że wniesiono do sądu o zamknięcie tylko 6 piekarni, wszystkich żydowskich, a pozostałym dano termin do 1-go lipca b.r. na doprowadzenie piekarni do stanu zgodnego z przepisami. Tymczasem w nocy, przed 1-ym maja przybyła z Warszawy Komisja Lotna. Odwiedziła ona pewną liczbę piekarni i nakazała policji 7 z nich zamknąć natychmiast, co zaraz zostało wykonane. Są to 4 żydowskie i 3 chrześcijańskie. Tymczasem minął już 1-y lipca a piekarnie nie zdążyły doprowadzić się do stanu wskazanego w przepisach, ponieważ prawie wszystkie one znajdują się w głębokich suterenach, których nie da się zamienić. Inne lokale w ogóle były niedostępne, a poza tym piekarze bali się lokować swoich nędznych funduszy w tak bardzo kosztowne remonty, w czasie, kiedy mechanizacja piekarni wymagana przez ministerialne rozporządzenie, potrzebuje znów innego podejścia do sprawy i nowych kapitałów. Dlatego uznano, że kolejnych 14 piekarni,

ferordnung, fodert vider an`ander tsugang tsu der zakh un naye kapitalen. Es hot gehalten deriber, az vayterdige 14 bekerayen, tsvishen zey 12 yidishe, zolen geshlosen veren. Dos heyst ale yidishe bekerayen in Lomza mit a gants kleynem oysnahm zolen oyfheren mit eyn mol tsu eksistiren. Di tseruderung tsvishen di beker iz geven a oysergevehnlikhe. Di beker-sektsye hot delegirt 2 mitglider tsum Tsuzamenfohr fun di Yidishe Beker in Varsha.	wśród nich 12 żydowskich należy zamknąć. Znaczy to, że wszystkie piekarnie żydowskie, poza zupełnie małymi wyjątkami, powinny natychmiast wstrzymać swą egzystencję. Wzburzenie wśród piekarzy było nadzwyczajne. Sekcja piekarska oddelegowała 2 członków na Zjazd Piekarzy Żydowskich w Warszawie.
Di ratmener d``r Peltin un Domovitsh hoben in der doziger ongevehtogter frage konferirt in Magistrat mit`n shtodt-prezident in gegenvart fun yidishen lavnik h` Epshteyn un zikh bemiht tsu poel`n, az di geshlosene bekerayen zolen nokh a mol unterzukht veren. Dervayl iz durkh`n ministeryum ferlengert gevoren der termin fun mekhanizatsye oyf 18 monaten un oyf der tsayt anulirt dem beding fun der hoykhkayt fun di tsimern. Di beker hoben a bisel obgeetemt, es heyst daya letsara besheata.	Radni dr Pełtyn i Domowicz w tej nabolałej kwestii konferowali w Magistracie z prezydentem miasta w obecności ławnika żydowskiego pana Epsztejna zabiegając o to by zamknięte piekarnie zostały zweryfikowane raz jeszcze. Tymczasem ministerium przedłużyło termin mechanizacji o 18 miesięcy i na ten czas anulowano warunek dotyczący wysokości pomieszczeń. Piekarze odetchnęli troszeczkę, znaczy się jeden problem na raz.
Intswishen iz arobgekumen der voyevudzker doktor un hot tsuzamen mit der higer Politsayisher-Sanitar-Komisye bezukht 18 bekerayen, fun velkhe 16 zenen kvalifitsirt gevoren als gute, ober grade di geshlosene bekerayen zenen fun der komisye nisht bezukht gevoren un zenen nokh geshlosen biz haynt shoyn 5 vokhen, khotsh zey zenen gebrakht gevoren in besten ordnung. Di eygentimer vos hoben nisht mit vos dem tog	W międzyczasie przybył doktor wojewódzki i wraz z miejscową Policyjną Komisją Sanitarną odwiedził 18 piekarni, z których 16 zostało zakwalifikowanych jako dobre, ale właśnie zamkniętych piekarni komisja nie odwiedziła i mija już piąty tydzień od ich zamknięcia choć doprowadzono je do najlepszego porządku. Właściciele, którzy nie mają czym wypełnić dnia obijają progi doktora powiatowego oraz Magistratu ale nikt ich widzieć i słuchać nie chce. Brakuje

ibertsuleben shlogen ob di shvelen fun povyatoven doktor un Magistrat ober in kol veen keshev. Es fehlt bay unz dos gefihl far yenem`s lebens-eksistents.	nam poczucia egzystencji ziemskiego żywota.
Di klogerige levaye. In der nakht oyf dinstog dem 3-7 iz plutslung geshtorben fun a hartsshlog a geviser Yoysif Rubinshteyn, a yunger bokher, fun profesye a kamashenmakher, a zuhn fun arentlikhe besheydene ortodoksishe eltern. Iz im ober beshert geven tsu geheren tsu di linke Poaley Tsion un bemeyle tsu di sotsyalistishe profesyonale feraynen. Hot men gemakht a levaye kadat menshen fun di uralte, vilde midbaryot. Neben hoyz fun fershtorbenem hoben zikh ferzamelt in a groyser tsohl "khaveyrim" un disputirt tsvishen zikh, tsi men zol gehn mit entbloyzte kep, oder in di hitlen. Dervayl trogt men aroys dem barminen. In der fodershter rayhe hot zikh oysgeshtelt di gvardye mit royte krents, eyner giet a komande "di hitlen arunter!" A teyl fun di khaveyrim nehmt arunter, a tsveyter teyl tsi vayl a gemesigter oder tsulib partey tsu-lehakhis, (es zenen do geven fertreten Linke Poaley-Tsion, Bund un Royte) blaybt in di hitlen. Di levaye iz dan fervandelt gevoren in a shlakht-tsug. Eltere froyen zenen tsugelofen raysen di krents, eltere mener hoben zikh gevorfen oyf di hefker yungen mit di entbloyzte kep un es zenen gefloygen in	**Pogrzeb pełen łez.** W nocy na wtorek 3-7 zmarł nagle na zawał serca pewien młody chłopak wytwórca kamaszy z zawodu, syn uczciwych, skromnych ortodoksyjnych rodziców. Ale sądzone mu było należeć do Poalej Syjon-Lewicy i naturalnie do socjalistycznych związków zawodowych. Ludzie z przedwiecznych, dzikich odludzi sprawili mu pogrzeb jak się patrzy. Przy domu zmarłego zebrali się w wielkiej ilości "towarzysze" i dysputowali między sobą czy powinno się iść z gołymi głowami czy też w czapkach. Tymczasem wynoszą nieboszczyka. W pierwszym rzędzie ulokowała się gwardia z czerwonymi wieńcami, jeden daje komendę "czapki z głów!" Część towarzyszy zdejmuje, druga część czy to z powodu powściągliwości, czy z chęci zrobienia na złość partii (byli tu przedstawiciele Poalej Syjon-Lewicy, Bundu i Czerwonych) pozostaje w czapkach. Pochowiny przeistaczają się następnie w plac boju. Starsze kobiety przybiegły by podrzeć wianki, starsi mężczyźni rzucili się na

der luften metsad di letste shtekens un petsh, metsad di ershte kalalot un kharamim, az eyn got zol zikh derbarmen. Derbay iz der ungliklicher tate fun fershtorbenem, fun beruf a melamed, velkher hot biter geveynt un protestirt gegen dem grobyungishen shvikhat damim, oykh nisht geshanevet gevoren un bekumen geshlogen. Di khaveyrim hoben geshafen a keyt un zenen tsugekumen tsum beys almen. Dort hoben zey arobgelozt dem barminen in a keyver, velkhen zey hoben aleyn oysgekliben un oysgegroben in der fodershter rayhe, nisht beshtehendig oyf`n keyver, velkher iz gevoren tsugegreyt durkh Khevre Kadishe. Baym keyver hoben im zayne khaveyrim "maspid" geven. Ven tsvey hoben obgeredt iz aroyf oyf der "tribune" a driter un oysgeshriyen, az di friherdige redner hoben fershvakht dem fershtorbenem`s ondenken. Do iz gevoren vayter a tumel, vayter petsh un shtekens, getroten oyf keyvrim, tsubrokhen zogar a marmorne matseve, biz men hot endlikh obgezingen dem	nieodpowiedzialnych młodzieńców z niepokrytymi głowami i w powietrze poleciały ze strony tych ostatnich kijki i klapsy, ze strony tych pierwszych przekleństwa i sabotaż. Boże miej litość. Przy tym nieszczęsny tata, z zawodu mełamed, który gorzko zapłakał i protestował przeciwko grubiańskiemu rozlewowi krwi także nie został uszanowany i otrzymał kuksańce. Towarzysze utworzyli kordon i przybyli na mogiłki. Tam spuścili nieboszczyka do grobu, który sami wybrali i wykopali w przednim rzędzie, nie zgadzając się na mogiłę przygotowaną przez Chewre Kadisze (*bractwo pogrzebowe*). Przy grobie jego towarzysze byli mu "chlubą". Po dwóch przemawiających na "trybunę" wspina się trzeci i wykrzykuje, że poprzednicy zbezcześcili pamięć zmarłego. Tu znów nastąpił tumult oraz kolejne klapsy i kije, deptanie po mogiłach, niszczenie nawet marmurowych macew, aż w końcu odśpiewali

Lomzer Shtime	Głos Łomżyński
Internatsyonal un zikh tsugangen. Ot di kinufiya mishteyns gezogt, trogt dos di fahn fun kampf gegen ale oyles, velkhe geshehen bay der hayntiger gezelshaftlikher ordnung. Az okh un veh iz es tsutsuzehn di im haeretsot, mit velkher men shtopt on di makhut fun der arbayter-yugend, di grobe gemeynhayten, barbarishe instinkten, velkhe veren bay ihr sistematish kultivirt, un der Khevre-Kadishe- man hot zikh nokh avekgeshtelt tsvishen der doziger khavriya klingen mit der pushke "tsedake tetsil mimot". Dos hot shoyn vayt nisht harmonirt mit`n troyerigen bild.	Internacjonał i się rozeszli. Oto banda, że tak powiem, niesie sztandar walki przeciw wszystkim niesprawiedliwościom, które nadarzają się w dzisiejszym porządku społecznym. Jak "niech cię licho" widać ignorancję, którą faszeruje się mózgi młodzieży pracującej, grubiańską podłość, systematycznie kultywowane w niej instynkty barbarzyńskie a człowiek z Chewre Kadysze (*bractwa pogrzebowego*) jeszcze się ulokował pomiędzy tą bracią brzęcząc puszką "Cedaka (dobroczynność) wyratuje od śmierci". To jest już zbyt dalekie od harmonii z obrazem boleści i smutku.
Ferendigung fun shuhl-yohr in Lomza.	**Zakończenie roku szkolnego w Łomży.**
Dos Melukhhishe Froyen Gimnazyum hoben hay-yohr geendigt 28 shilerins, in dem eyn yidishe: Felitsya Borkovska. Dos Melukhhishe Mener Gimnazyum hoben geendigt 37 shiler, in dem 3 yidishe, nemlikh: Avrom Blumovitsh, Moshe Bzshezinski, Dovid Hefner. Dos Koedukatsyons-Gimnazyum fun d``r Goldlust hoben geendigt mit rayfkayt-tsaygnisher folgende: di shilerins Khane Goldziuk, Regina Goldberg un shiler Yoysif Krumer. Mit a bezunder feyerlikhkayt iz forgekumen	Państwowe Gimnazjum Żeńskie ukończyło w tym roku 28 uczennic, w tym jedna żydowska: Felicia Borkowska. Państwowe Gimnazjum Męskie ukończyło 37 uczniów, w tym 3 żydowskich, a mianowicie: Awrom Blumowicz, Mosze Brzeziński, Dowid Hefner. Koedukacyjne Gimnazjum dr Goldlusta ze świadectwem dojrzałości ukończyli następujący: uczennice Chane Goldziuk, Regina Goldberg i uczeń Jojsif Krumer. Szczególnie uroczyście odbyło się rozdanie

dos funanderteylen di tsaygnishen di kinder, vos hoben geendigt di Povshekhne Shule. Di feyerung iz forgekumen dem 28-6 in shenem zal fun Froyen-Gimnazyum. A kinder-khor fun der Kristlikher-Shule oyf`n nomen fun Y. Ponyatovski zingt “Tshas do pratsi tshas”. A shilerin fun derzelber shule deklamirt “Bondzsh shilnim”. Dan zingt der kinder khor fun di Yidishe Povshekhne Shulen 2 numern “Mlode orlen” un “ Pyeshn kolezshenska”. A shilerin fun der Kristlikher Shule oyf`n nomen fun der Kenigin Yadviga deklamirt ‘“Pozshegnanye”. A kinder-khor fun der Kristlikher Shule Nr. 4 zingt “Ziemya oytshista”. Dan vendet zikh lehrerin Krashevska mit a varemer rede tsu di absolventem, onvayzendig zey, velkhen lebensveg zey darfen zikh antseykhnen, a veg fun libe fun menshen tsu menshen, tsihendig vayter dem fodim fun di gute midat, velkhe zeyere lehrer hoben zikh bemiht in zeyere hertser ayntsuflantsen. 2 shilerinen fun der Shule oyf`n nomen fun Y. Poniatovski halten gezegnungs-redes in nomen fun di absolventen far der lehrershaft un kolegen, dankendig glaykhtsaytig di shul makht in der shtodt-fervaltung far zeyer apotropsut. Es redt dan der shul-lavnik baym Magistrat h` Antoshevitsh un shul-inspektor h` Borkovski. Nokhdem vi der shtodt-prezident h` Shviderski ferteylt di kinder di tsaygnishen, zingt der kinder-khor fun der Kristlikher Shule oyf`n nomen fun Kenigin	świadectw dzieciom, którzy ukończyli Szkołę Powszechną. Uroczystość miała miejsce 28-6 w pięknej sali Gimnazjum Żeńskiego. Chór dziecięcy ze Szkoły Chrześcijańskiej imienia J. Poniatowskiego śpiewa “Czas do pracy czas”. Uczennica tejże szkoły deklamuje “Bądź silnym”. Następnie 2 numery śpiewa chór dziecięcy Żydowskich Szkół Powszechnych, są to “Młode orły” oraz “Pieśń koleżeńska”. Uczennica ze Szkoły Chrześcijańskiej im. Królowej Jadwigi deklamuje “Pożegnanie”. Chór dziecięcy Szkoły Chrześcijańskiej Nr. 4 śpiewa “Ziemię ojczystą”. Następnie z ciepłym przemówieniem zwraca się do absolwentów nauczycielka Kraszewska wskazując im, jaką drogę życiową powinni oni sobie nakreślić, drogę miłości człowieka do człowieka, ciągnąc dalej nić dobroci, którą nauczyciele starali się zasiać w ich sercach. 2 uczennice ze Szkoły im. J. Poniatowskiego w imieniu absolwentów udzielają przemówień pożegnalnych kadrze pedagogicznej i kolegom, dziękując jednocześnie władzom szkolnym w zarządzie miasta za opiekę. Następnie głos zabiera ławnik szkolny przy Magistracie pan Antoszewicz oraz inspektor szkolny pan Borkowski. Po rozdaniu dzieciom świadectw przez prezydenta miasta pana Świderskiego chór Szkoły Chrześcijańskiej im. Królowej

Yadviga”Polonez” un dem himn “Yeshtshe Polska nye zginenla”. Der kinder-khor fun di Yidishe Shulen zingt tsum letsten di “Rote” un di feyerung vert dermit geshlosen. Der kinder-khor fun di Yidishe Shulen hot oysgenumen baym groysen publikum gants bezunder. Di Povshekhne Shule hoben geendigt folgende yidishe kinder: Sore Hurvitsh, Sore Brum, Hena Bzshoza, Leyb Glinka, Sender Geler, Sore Grayevska, Gitl Vaynshteyn, Lea Vyerzshba, Sore Ziman, Malke Zlotnikevitsh, Rivke Tshervonka, Rokhl Yakubovska, Rokhl Yastzshomb, Zisl Kats, Malke Lyaska, Eline Levinska, Dvoyre Lutska, Dobke Mizrakh, Rokhl Morgenshtern, Shlome Mlinarzshevitsh, Khane Margolis, Reyzl Mrozovitsh, Yakev Posesorski, Rivke Perkal, Rokhl Frum, Mindel Tsalka, Sore Tsiolkovska, Etka Tsipkevitsh, Khaye Tsitulska, Nekhame Kavkevitsh, Mashe Kavkevitsh, Rokhl Kozshitska, Liba Kirshenboym, Itka Krumer, Ester Ribak, Genendel Shenyak, Liba Sheynkop.	Jadwigi śpiewa “Poloneza” oraz hymn “ Jeszcze Polska nie zginęła”. Chór dziecięcy Szkół Żydowskich śpiewa na koniec “Rotę” i tym akcentem uroczystość zostaje zamknięta. Chór dziecięcy Szkół Żydowskich szczególnie spodobał się licznie zgromadzonej publiczności. Szkołę Powszechną ukończyły nastepujące dzieci żydowskie: Sore Hurwicz, Sore Brum, Hena Brzoza, Lejb Glinka, Sender Geler, Sore Grajewska, Gitl Wajnsztejn, Lea Wierzba, Sore Ziman, Malke Złotnikiewicz, Rywke Czerwonka, Rochl Jakubowska, Rochl Jastrząb, Zisl Kac, Malke Łaska, Eline Lewińska, Dwojre Łucka, Dobke Mizrach, Rochl Morgensztern, Szlome Młynarzewicz, Chane Margolis, Rejzl Mrozowicz, Jakew Posesorski, Rywke Perkal, Rochl Frum, Mindel Całka, Sore Ciołkowska, Etka Cypkiewicz, Chaja Cytulska, Nechame Kawkiewicz, Masze Kawkiewicz, Rochl Korzycka, Liba Kirszenboym, Itka Krumer, Ester Rybak, Genendel Szeniak, Liba Szejnkop.
Fraytog, Shabes un zuntog nokh`n ferendigen dos shul-yohr iz gegeben gevoren dos fergnigen tsu zehn di oysshtelung fun di arbeyten, velkhe zenen gevoren oysgefihrt durkh di kinder fun di Yidishe Povshekhne Shulen in meshekh fun letsten yohr. Di oysshtelung gefint zikh in lokal fun der shule,	W piątek, Szabes i niedzielę, po zakończeniu roku szkolnego dostarczono przyjemności ujrzenia wystawy prac wykonanych w przeciągu ostatniego roku przez dzieci z Powszechnych Szkół Żydowskich. Wystawa znajduje się w lokalu szkoły przy ul.

Shyenkevitsha 4, un vert masenvayz bezukht. Di arbeyten fun di kinder, onhoybendig shoyn fun 2-ten oddzial, rufen aroys poshet ershtoynung, vunderbare fehigkayten, ober es zeht zikh in zey aroys nisht nor di genite laytende hand fun dem lehrer-personel, ober oykh genug varem gefihl un ibergebenhayt metsad dem letsten tsu zayn beruf. Es volten gemegt bezukhen di oysshtelung ale vos fihren on mit ertsihungs - anshtalten un nehmen zi far a muster. Der pedagogisher personel fun di Yidishe Povshekhne Shulen in Lomza ferdint oyf fulshtendige onerkenung un akhtung metsad der yidisher gezelshaft. Es hot gefehlt epes spetsyele yidishes, ober in dem iz shoyn di lehrershaft mistame nisht shuldig… – <u>Di algemayne limudim in Talmud-Toyre un b i h`m Toyre Vodaat.</u> In der entviklung fun di algemayne gegenshtanden in der higer Talmud-Toyre geht ale mol beser. A dank der ibergegebener tetigkayt fun layter fun di algemayne limudim stud. Mushinski, vi oykh dem ferbeserten in pedagogishen zin lehrer-personel-zenen di algemayne gegenshtanden oysgefalen hay-yohr fiel beser. Letstens hot bezukht di Talmud-Toyre der higer shul-inspektor h` Borkovski, velkher hot oykh oysgedrikt zayn tsufridenhayt mit`n	Sienkiewicza 4 i jest odwiedzana masowo. Prace dzieci, począwszy już od 2-go oddziału (*klasy*), wywołują czysty zachwyt, fantastyczne uzdolnienia, ale widać w nich nie tylko doświadczoną rękę kadry nauczycielskiej, lecz także wystarczająco ciepłego uczucia i poświęcenia ze strony tych ostatnich względem swej profesji. Tę wystawę mogliby odwiedzić wszyscy kierujący instytucjami wychowawczymi i wziąć ją sobie za wzór. Personel pedagogiczny Żydowskich Szkół Powszechnych w Łomży zasługuje na pełne uznanie i uwagę ze strony społeczności żydowskiej. Brakowało czegoś osobliwie żydowskiego, ale to zapewne nie jest już winą kadry nauczycielskiej… – <u>Przedmioty ogólne w szkole Talmud Tojre oraz Tojre Wodaat (Tora i Wiedza).</u> Z rozwojem przedmiotów ogólnych w miejscowej szkole Talmud Tojre idzie coraz lepiej. Dzięki pełnej poświęcenia działalności kierownika przedmiotów ogólnych stud. Muszyńskiego, jak też udoskonaleniu w sensie pedagogicznym personelu nauczycielskiego - tego roku przedmioty ogólne wypadły o wiele lepiej. Ostatnio nawiedził Talmud Tojre miejscowy inspektor pan Borkowski, który także wyraził

tsushtand fun di algemayne limudim un hot oykh aroysgegeben a geherige kwalifikatsye-tsaygnish. – Der shul-inspektor h` Borkovski hot dem 6 d. m. vizitirt oykh dem bi h ``m Toyre Vodaat vu er hot ferbrakht	swoje zadowolenie ze stanu przedmiotów ogólnych oraz wydał odpowiednie zaświadczenie kwalifikacyjne. – Inspektor szkolny pan Borkowski 6-go dnia tego miesiąca wizytował także bejs hamedresz Tojre Vodaat (Tora i Wiedza) gdzie spędził on

strona nr. 7

Lomzer Shtime fun 9 frih biz 1 ½ n.m. Bezukhendig ale klasen hot er aroysgetrogen a ginstige meynung vegen dem nivo fun di algemeine limudim in bi h``m, vi oykh fun higenishen tsushtand fun di klasen.	**Głos Łomżyński** czas w godzinach od 9 rano do 1.30 po południu. Odwiedziwszy wszystkie klasy wystawił on przychylną opinię odnośnie poziomu przedmiotów ogólnych w bejs hamedresz jak też stanu higieny klas.
Obgetohn a shpitsel, ober nisht gelungen. A geviser soykher Hurvitsh fun Kolno hot tsugeshikt 70 kilo rozinkes tsu zaynem a korev h` Moshe Golombek in Lomza, Zyazd Nr 4, mit der bakoshe es do tsu ferkoyfen tsu a beshtimten prayz. H` Golombek iz gegangen tsu eynige sokhrim, nisht gekont ober durkhkumen mit dem prayz, biz der kristlikher soykher Rozshevski, inhaber fun a	**Wystrojono żart ale nie udany.** Znany handlowiec Hurwicz z Kolna przesłał 70 kilo rodzynek swemu krewnemu panu Mosze Gołąbkowi *(mieszkającemu*) w Łomży (*przy ulicy*) Zjazd Nr 4 z prośbą o sprzedanie tego tu po określonej cenie. Pan Gołąbek udał się do kilku kupców, jednak nie mógł dojść do porozumienia w sprawie ceny. Aż tu kupiec chrześcijański Rożewski,

vayn un delikatesen-gesheft oyf Plats Koshtsushki, hot im geheysen brengen di rozinkes, velkhe er vet koyfen. In dem moment, ven h` Golombek iz in der beshtelter sho arayn tsu Rozshevsken in gesheft, zenen fun hinter`n toyer aroysgelofen aktsiz-beamte un im mit di rozinkes ferhalten, zey hoben ober nisht getrofen, vayl er hot forgeshtelt a dokument, az h`Hurvitsh hot di rozinkes gekoyft fun a amtlikhe litsitatsye oyf`n tsol-amt in Vintsenti. Di aktsiz beamte hoben dokh di rozinkes dervayl ferhalten biz festtsushtelen di rikhtigkayt fun dokument.	właściciel geszeftu z winem i delikatesami na Placu Kościuszki, przykazał mu przynieść rodzynki, które obiecał nabyć. W tym momencie, kiedy Gołąbek wchodzi o umówionej godzinie do geszeftu (*przedsiębiorstwa*) (*pana*) Rożewskiego, zza wrót wybiegają urzędnicy akcyzowi i zatrzymują go z rodzynkami. Ale spudłowali, gdyż on (*Gołąbek)* przedstawił dokument, (*potwierdzający*) że pan Hurwicz zakupił rodzynki z licytacji urzędowej na rzecz urzędu celnego w Wincencie. Urzędnicy akcyzowi rodzynki póki co zatrzymali do potwierdzenia prawdziwości dokumentu.
Arest fun gev. Shteyer-Amt-shef Gavrish. Mitvokh d. 4-ten h. m. iz arobgefihrt gevoren in der higer tfise der gevezener shef fun Lomzsher Shteyer Amt h`Boleslav Gavrish, velkher iz mit a geviser tsayt tsurik obgeshtelt gevoren in zayn amt. Im vert forgevorfen dos oysnutsen dem ihm onfertroyten amt tsum shoden fun melukhe-oytser. Der arest iz a rezultat fun der langer khakira udrisha, velkhe es hot gefihrt der oysforshungs-rikhter h` Tartsitski fun Oysergevehnlikhen Amt tsu Kempfen gegen Melukhe-Misbroykhen.	**Arest znanego szefa Biura Podatkowego Gawrysia.** We środę 4-go dnia tego miesiąca przywieziono do miejscowego więzienia znanego szefa Łomżyńskiego Biura Podatkowego pana Bolesława Gawrysia, który jakiś czas temu został zatrzymany w swym urzędzie. Zarzuca się mu wykorzystanie powierzonego mu urzędu na szkodę skarbu państwa. Areszt jest rezultatem długiego dochodzenia, przeprowadzonego przez sędzię śledczego pana Tarcickiego z Biura Nadzwyczajnego do Walki z Nadużyciami Państwowymi.

Forzikhtig mit kinder!

Froy Tsukershteyn, Dworna 41hot fershlosen di vohnung dem 17-7 7 a zeyger frih un a vek in gas, iberlozendig ihr 5-yehrige meydele in bet a shlofende. Dos kind hot zikh oyfgekhapt, tsugegangen tsum ofenem fentster zikh aroysgeboygen shrayendig "mame", un iz arobgefalen fun ershten shtok oyf`n bruk. Tsum glik hot ihr nisht geshodt. Men hot der meydele gebrakht in Yidishen Shpitol, vu di shpitol shvester Shpiro hot ihr erteylt hilf un in a befridigenden tsushtand obgeshikt a heym.

Ostrożnie z dziećmi!

Pani Cukersztejn, (*ul.*) Dworna 41 zamknęła mieszkanie dnia 17-7 o godz 7 rano i wyszła na ulicę, zostawiając swą 5-letnią dziewczynkę w łóżku śpiącą. Dziecko obudziło się, podeszło do otwartego okna, wychyliło się krzycząc "mame", i spadło z pierwszego piętra na bruk. Na szczęście nie została poszkodowana. Dziewczynkę przyniesiono do Szpitala Żydowskiego, gdzie siostra szpitalna Szpiro udzieliła jej pomocy i wzadowalającym stanie odesłała do domu.

Dep. Hartglas in Lomza.

Zuntog dem 17-6 iz aranzshirt gevoren durkh der higer tsionistisher organ "Hatkhija" a politisher referat fun dep. Hartglas. Baym bahn hoben ervarten dem gast der vaad fun "Hatkhija" un delegatsyes fun der Gemeynde Ferv.
, Mizrakhi, Hitakhadut,
Tseirey Mizrakhi,
Hashomer Hatsair, Hakhaluts, Froyen Farband "Viza", Sokhrim Ferayn, un Handverker Ferayn.

Deputat Hartglas w Łomży.

W niedzielę 17-6 przez miejscową organizację syjonistyczną "Hatchija"(*dosł. "odrodzenie"*) został zaaranżowany referat polityczny deputata Hartglasa. Na stacji kolejowej oczekiwali gościa członkowie rady "Hatchija" oraz delegacje z Zarządu Gminy, Mizrachi (*syjon. partia relig.*), Hitachadut (*dosł."Związek"*), Ceirej Mizrachi (*dosł. "młodzież mizrachu"*), Ha Szomer Ha Cair (*międzynar. żyd. org. młodz.*), He Chaluc (*żyd. org. młodz.*), Związku Kobiet "Wiza"(*nazwa być może pochodzi od rzeki Wissa*), Zjednoczenia Kupców oraz Zjednoczenia Rzemieślników.
O godz. 5 po południu w mieszkaniu pana

5 nokhmitog iz forgekumen in vohnung fun h` Epshteyn, prezes fun der Gem. Ferv. a feyerlikhe zitsung fun Kehile-Rat, Khile Ferv. un ratmener fun Yidishen Kolo tsuzamen mit`n gast. H` Epshteyn berihrt di fershidene ongevehtogte fragen, velkhe kvelen di yidishe masen in unzer shtodt. Di frage fun Yidishen Shpitol-vezen in tsuzamenhang mit dem nayen shpitol-gezets, di lage fun di bekerayen in tsuzamenhang mit di letste shtrenge ferordnungen, di shteyer-masa, zuntog-ruh un and. Dep. Hartglas giet erklerungen un onvayzungen. 8 ovend halt dep. Hartglas a referat in zal fun Yidishen Birger-Klub o. d. t. "Di rikhtlinyen fun der yidisher politik in yetstigen Seym un Senat". Er redt koydem kol arum di bedingungen, in velkhe dem Minderhayts-Blok iz oysgekumen tsu fihren dem vahl-kampf, di betsihung tsum Blok metsad di masgebende faktoren in gegenzats tsu zeyer betsihung tsum problem fun di Minderhayts-Bloken in Daytshland un andere medines, vu di Polaken bilden a minderhayt. Geht dan iber tsu di grund-printsipen, velkhe s`hot zikh geshtelt di Yidishe Reprezentants fun Kongres-Poylen un di Kresen baym ferteydigen di yidishe interesen, velkhe hot, vi bekant, geshtimt in Seym un Senat gegen budzshet. Derbay operirt dep. Hartglas mit tsifern fun di budzsheten in tsveyten un yetstigen Seym un vayzt oyf, az di 12%	Epsztejna, prezesa Zarz. Gm. odbyło się uroczyste posiedzenie Rady Kahału, Zarządu Kahału oraz radnych z Koła Żydowskiego wraz z gościem. Pan Epsztejn porusza różne bolące kwestie nurtujące masy żydowskie w naszym mieście: kwestię z dziedziny Szpitala Żydowskiego w związku z nowym prawem szpitalnym, sytuację piekarni w związku z ostatnimi surowymi zarządzeniami, obciążenia podatkowe, wolne niedziele i inne. Dep. Hartglas udziela wyjaśnień i wskazówek. O godz. 8-ej wieczór dep. Hartglas wygłasza referat w sali Żydowskiego Klubu Obywatelskiego na temat: "Wytyczne polityki żydowskiej w dzisiejszym Sejmie i Senacie". Mówi przede wszystkim o warunkach w jakich przyszło Blokowi Mniejszościowemu prowadzić walkę wyborczą, o stosunku do Bloku ze strony czynników decydujących, o wręcz przeciwnym stosunku takowych czynników do problemu Bloków Mniejszościowych w Niemczech i innych krajach, w których Polacy stanowią mniejszość. Następnie przechodzi do podstawowych zasad, jakie wyznaczyła sobie Reprezentacja Żydowska Polski Kongresowej i Kresów w obronie interesów żydowskich, która, jak wiadomo, głosowała w Sejmie i Senacie przeciwko budżetowi. Przy tym deputowany Hartglas operuje cyframi z budżetów w drugim i teraźniejszym Sejmie i wykazuje, iż 12%

Yiden vos vohnen in Poylen halten oys oyf zeyere oreme pleytses azsh 34% fun gantsen melukhe-budzshet un bekumen tsurik oyf zeyere religyeze un kulturele hitstarkhit`n azoy gut vi gor nisht.Vegen tsunehmen Yiden oyf amten iz dokh shoyn avade nishto vos tsu reden. Dep Hartglas rekhent oys di avalot, velkhe es veren begangen dem hebreyishen un yidishen shul-vezen, zuntogs-ruh, Numerus-clausus, di hoykhe shteyern, velkhe driken spetsyele der yidisher befelkerung, kontsesyes, di yuridishe begrentsungen far Yiden, velkhe zenen ferbliben biyerusha fun der tsarisher hershaft un veren nokh oyf hayntigen tog ongevendet un azoy vayter.	Żydów mieszkających w Polsce utrzymuje na swoich biednych barkach aż 34 % całego budżetu państwa otrzymując w zamian na swoje kulturalne i religijne potrzeby tyle co nic. O przyjmowaniu Żydów na stanowiska urzędnicze, wszak wiadomo, nie ma co mówić. Dep. Hartglas wylicza niesprawiedliwości popełnione w stosunku do szkolnictwa hebrajskiego i jidysz, wolne niedziele, Numerus-clausus (*ograniczenia w dostępie Żydów do szkolnictwa wyższego*), wysokie podatki, które uciskają w szczególości ludność żydowską, koncesje, ograniczenia jurydyczne dla Żydów odziedziczone po panowaniu carskim a będące w użytku po dziś dzień i tym podobne sprawy.
Unzer rikhtlinye, ruft oys dep. Hartglas, iz: kempfen far glaykhe flikhten un glaykhe rekht. Unzere birgerlikhe flikhten erfilen mir vayt nisht erger, vi di beste Polyaken. Di statistik hot zogar bevizen, az dezertsye bay nisht Yiden kumt for in a fil greserer	Naszą wytyczną, obwieszcza dep. Hartglas, jest: walka o równe powinności i równe prawa. Nasze powinności obywatelskie wypełniamy daleko nie gorzej, niż najlepsi Polacy. Nawet statystyki pokazują, że dezercja nie-Żydów jest zjawiskiem o wiele częstszym niż

Lomzer Shtime	Głos Łomżyński
mos, vi bay Yiden. Di Polaken nehmen zikh ober do privilegye nisht tsu tsohlen der melukhe keyn shteyern un dos vile mir nisht. Mir ferlangen a glaykhe ferteylung fun di shteyer-lasten un oyb der melukhe-budzshet legt zikh aroyf mit zayn gantser mase oyf der yidisher befelkerung, dan, ven der regirungs-proyekt tsutsutsihen tsu di shteyern oykh di dorfishe befelkerung iz durkh`n Seym obgevorfen gevoren, hoben mir nisht gehat keyn ander brera, nor oystsudriken unzer protest un tsu shtimen gegen budzshet. Gevise forshteher fun der makht makhen a mol farvurf di yidishe birger, az es fehlt bay zey der sentiment tsum foterland, ober a sentiment kumt nisht fun zikh aleyn, men darf im shafen un amvenigsten bemiht zikh dem dozigen sentiment tsu shafen un tsu entviklen di mayoritet fun unzer medine, fun velkher di zakh iz obhengig.	dezercja Żydów. Ale Polacy nadają sobie przywilej niepłacenia państwu żadnych podatków a tego my sobie nie życzymy. Domagamy się równego rozdzielenia obciążeń podatkowych a jeśli budżet państwa zwala się w jego całej masie na ludność żydowską, następnie, kiedy projekt rządowy dotyczący pociągnięcia do odpowiedzialności podatkowej również ludności wiejskiej został przez Sejm odrzucony, nie mieliśmy innego wyboru jak tylko wyrazić nasz protest i głosować przeciwko budżetowi. Pewni przedstawiciele władzy nieprzypadkowo zarzucają obywatelom żydowskim, że brakuje im sentymentu do ojczyzny, ale sentyment nie bierze się sam z siebie, trzeba go stworzyć a przynajmniej starać się ten sentyment stworzyć i rozwijać większość naszego kraju, od której ta sprawa zależy.
Der referat fun dep. Hartglas, velkher iz gehalten gevoren in poylish un hot gedoyert hekher2 ½ sho iz oysgehert gevoren durkh dem groysen oylem mit der grester ruh un oyfgenumen mit a mabul aplodismenten.	Zaprezentowany po polsku ponad 2 i pół godzinny referat dep. Hartglasa został wysłuchany przez licznie zebraną publiczność z największym spokojem i przyjęty z ogromnym aplauzem.
Shlisendig di ferzamlung betont der forzitsender h` Domovitsh, az di vareme aplodismenten zenen gevis a oysdruk fun aynshtimigkayt mit der politik fun unzer palramentarisher reprezentants. Der oylem entfert deroyf mit vayterdige royshende	Zamykając zebranie przewodniczący Domowicz podkreśla, iż gorące brawa są z pewnością wyrazem jednogłośności z polityką naszej parlamentarnej reprezentacji. Zebrani odpowiadają na to dalszymi

aplodismenten. 11 ovend bay shehn servirte tishen kumt for in lokal fun der tsion. org “Hatkhiya” a banket lekoved dem gast. Der ershter toast far`n gast halt in nomen fun der tsionistisher org.”Hatkhiya”prezes Domovitsh, velkher shildert di politishe fergangenhayt fun dep. Hartglas un zayne ferdinsten far der yidisher natsyonaler bevegung. Es begrist dan in nomen fun der Kehile h` Epshteyn, vinshendig dem gast erfolg in zayn vayterdiger tetigkayt. In nomen fun Yidishen Kolo un Shtodt-Rat begrist d``r Peltin, velkher drikt oys zayn bedoyern iber di inerlikhe tsurisenkayt fun der Yidisher Reprezentants. Es begrisen nokh h` P. Strikovski in nomen fun der Mizrakhi-Fraktsye in der Kehile, h` Y. Tabolitski in nomen fun di lomzer mizrakhisten un h` N. Vaynberg in nomen fun “Hitakhadut”. Dan nehmt dos vort dep. Hartglas, velkher redt arum di lage fun Tsionizm, di naye horizonten, velke efenen zikh far im vider, un ruft oyf di ferzamelte tsu arbayten fleysig far der fertiefung fun der tsionistisher idee tsvishen di masen un tsu fershtarken di tsionistishe kranot. Der khor baym “Hatkhiya” unter der laytung fun h` Elfman hot beys dem banket oysgefihrt eynige shirim. Dos shlos-vort halt vitse-prezes fun “Hatkhiya” h` Mizrakh, un unter di klangen fun “Hatikva” oysgefihrt durkh`n khor tsugeht zikh der oylem shpet baynakht, zikh	gromkimi brawami. O godz 11 wieczór przy pięknie serwowanych stołach w lokalu org. syjon. “Hatchija” odbywa się bankiet na cześć gościa. Pierwszy toast za gościa wznosi w imieniu org. syjon. “Hatchija” prezes Domowicz opisując przeszłość polityczną dep. Hartglasa i jego zasługi dla żydowskiego ruchu narodowego. Następnie w imieniu Kahału pozdrowienia kieruje pan Epsztejn, winszując gościowi sukcesu w jego dalszej działalności. W imieniu Koła Żydowskiego i Rady Miasta pozdrawia dr Pełtyn wyrażając swoje ubolewanie z powodu wewnętrznego rozdarcia Reprezentacji Żydowskiej. Pozdrowienia kierują jeszcze pan P. Strykowski w imieniu Frakcji Mizrachi w Kahale, pan. J. Tabolicki w imieniu łomżyńskich mizrachistów oraz pan W. Wajnberg w imieniu ”Hitachadut”(*dosł. “Związek”*). Następnie głos zabiera dep. Hartglas, który mówi o sytuacji Syjonizmu, znów otwierających się przed nim nowych horyzontach i nawołuje zebranych do pilnej pracy nad pogłębianiem idei syjonistycznej wśród mas oraz do wzmacniania kapitałów syjonistycznych. Chór “Hatchija/ Odrodzenia” pod dyrekcją pana Elfmana wykonał kilka pieśni podczas bankietu . Ostatnie słowo należy do wiceprezesa “Hatchija/Odrodzenia” pana Mizrach i przy dźwiękach “Hatikwa”(*hymn*

varem gezegnendig mit`n gast.	*Izraela*) w wykonaniu chóru zebrani rozchodzą się późno w nocy, ciepło żegnając się z gościem.
Tsum yubileum fun "Haynt" (1908-1928) Far zayne 20 yohr heyliger dinst fun shtehn oyf der vakh fun unzere rekht, trogendig hoykh un unershroken di fahn fun yidisher oyflebung, vet der "Haynt" fershriben veren mit goldene oysyes in der geshikhte fun unzer folk bikhlal un unzer prese bifrat. Der yom tev fun "Haynt" iz deriber yom tev nisht nor fun der yidisher prese nor oykh fun ale natsyonal-bevustzinige Yiden say bay unz in Poylen say in gor der velt, vayl in "Haynt" hoben dokh dem bolet`sten oysdruk bekumen ale unzere freyden un leyden, vayl der "Haynt" hot dokh tsum empfindlikhsten mitgefihlt unz in di minuten fun simkhe, yeush un tsores. Es lebt dokh nokh frish in zikhron di ibergegebene tetigkayt un heldishe arbeyt fun "Haynt"beys der letster vahl-kompanye tsum Seym un Senat, ven der "Haynt" hot bay di shverste bedingungen in gegenzats tsu andere tsaytungen, bevizen shtolts un virdig tsu ferteydigen unzere rekht als minderhayt. Bleterendig di yubiley-oysgabe fun "Haynt" lozt zikh bald merken, az nor azelkhe belev uvnefesh ibergegebene natsyonale thuer, vi es zenen di redaktsye-mitglider un di aroysgeber fun "Haynt", hoben gekont	**Z okazji jubileuszu "Hajnt" (1908-1928)** Za swoje 20 lat świętej służby czuwania nad naszymi prawami, niosąc wysoko i nieustraszenie sztandar żydowskiego odrodzenia "Hajnt" zostanie zapisany złotymi literami w historii naszego narodu a szczególnie w naszej prasie. Święto "Hajntu" jest więc nie tylko świętem prasy żydowskiej lecz także wszystkich świadomych narodowo Żydów zarówno tych w Polsce jak i na całym świecie, gdyż to w "Hajnt" najmocniej wyrażone zostały nasze frejden un lejden (dosł."*radości i smutki"*), gdyż to "Hajnt" najempatyczniej współczuł nam w minutach wesela i nieszczęść. Żyje wszak jeszcze świeżo w pamięci pełna poświęcenia aktywność i bohaterska praca "Hajnt-u" podczas ostatniej kampanii wyborczej do Sejmu i Senatu, kiedy to "Hajnt" w najtrudniejszych warunkach, w przeciwieństwie do innych czasopism, godnie i z honorem bronił naszych praw jako mniejszości. Wertując wydanie jubileuszowe "Hajnt-u" natychmiast da się zauważyć, że tylko tacy sercem i duszą poświęceni działacze

bevayzen tsu shtelen in kon zeyer frayhayt un fermogen kedey tsu veren di vegvayzer far der yidisher minderhayt in unzer republik.
Mir shetsen gants hoykh di opfervilige tetigkayt fun “Haynt”, shiken der redaktsye iber di hartsigste vunshen tsu ihr yubileum un driken oys unzer tyefste ibertsaygung, az der “Haynt” vet oykh vayter kontinuiren ihr erhobene linye dinendig unzer folk un unzere heylige idealen, vi biz itst.

Takhzakna yedeykhem!

Simkhe Sapirshteyn

narodowi, jakimi są członkowie redakcji i wydawcy “Hajnt-u”, mogli zaryzykować swą wolność i majątek by stać się drogowskazami dla żydowskiej mniejszości w naszej republice.

Wysoko cenimy pełną poświęceń działalność “Hajnt-u”, przesyłamy redakcji najserdeczniejsze powinszowania z okazji jej jubileuszu i wyrażamy nasze najgłębsze przekonanie, że “Hajnt” będzie nadal kontynuował swą wzniosłą linię służąc naszemu ludowi i naszym świętym ideałom, jak dotychczas.
Bądźcie silni!

Symche Sapirsztejn

Di yubiley-oysgabe fun “Haynt”.

Di yubiley-oysgabe fun “Haynt”, velkhe tsehlt hekher 200 zayten “Velt Shpigel” format, iz eyne fun di shenste zamel-oysgaben, vos di yidishe prese hot biz itst aroysgegeben.
Di yubiley-oysgabe fun “Haynt”, in velkher s`hot zikh beteyligt dos shehnste un beste fun der yidisher

---

Wydanie jubileuszowe “Hajnt-u”.

Liczące ponad 200 stron formatu “Welt Szpigel” jubileuszowe wydanie “Hajnt-u”, jest jednym z najpiękniejszych wydań zbiorowych, w dotychczasowej prasie żydowskiej.
Jubileuszowe wydanie “Hajnt-u”, w którym udzieliło się to co najpiękniejsze i najlepsze w żydowskiej

Lomzer Shtime	**Głos Łomżyński**
shrayber-mishpokhe, iz a tsihrung far yeden bevustzinigen lezer un darf zikh als azelkhe gefinen in yeder yidisher shtub. Oyf`n inhalt fun der yubiley-oysgabe legen zikh tsunoyf folgende teylen:1)Der “Haynt un zayn entviklung.2)Problemen fun leben un literatur.3)Lieder un 4)Poylen un Yiden in Poylen.5)Erets-Isroel.6)Fun nohnt un vayt un 7)Zikhroynes un memuaren. Di yubiley-oysgabe tsum redaktsyons-prayz kon men bekumen in der tsaytungs-agentur fun F. Pasmanik Lomzsha Pl. Koshtsiushki.	rodzinie pisarskiej jest ozdobą dla każdego świadomego czytelnika i powinno się, jako takie, znaleźć w każdym żydowskim domu. Treść wydania jubileuszowego składa się z następujących części:1)”Hajnt” i jego rozwój.2)Problemy życia i literatury.3)Wiersze i 4)Polska i Żydzi w Polsce.5)Ziemia Izraela.6)Z bliska i daleka oraz 7)Wspomnienia i memuary. Wydanie jubileuszowe w cenie redakcyjnej można nabyć w agenturze prasowej F. Pasmanik Łomża Pl. Kościuszki.
A moyrediger forfal hinter Lomza.	**Straszne zdarzenie za Łomżą.**
Mitvokh dem 18 h.m. in ovend zenen gefohren in a oyto in der rikhtung tsu Khmyelevo di h``h A. Segal, M. Glinka, M. Zilbernagel un fraylin Leyman. Tsulib`n shlekhten brenen fun di lampen iz der oyto aroyf oyf a vogen. In rezultat hot h`Segal bekumen shtarke un shvere vunden. Dem fervundeten Magistrat beamten h` Segal hot men nokh`n erteylen di ershte hilf in Stavisk gebrakht in lomzsher Yidishen Shpitol. Zayn tsushtand iz an`ernster. Donershtog frih hoben bezukht dem kranken	We środę 18-go tego miesiąca wieczorem jechali autem w kierunku Chmielewa panowie A. Segal, M. Glinka, M. Zilbernagel oraz panna Lejman. Z powodu złego światła lamp auto wywróciło się do góry kołami. W rezultacie pan Segal został mocno ranny. Rannego urzędnika magistrackiego pana Segala po udzieleniu pierwszej pomocy w Stawiskach przewieziono do łomżyńskiego Szpitala Żydowskiego. Jego stan jest poważny. We czwartek rano chorego odwiedzili prezydent

der shtodt-prezident un lawnik Epshteyn.	miasta oraz ławnik Epsztejn.
Tsionistishe khronik. Zuntog dem 8-7 tsum 24-ten yohrtsayt fun Teodor Hertsl hot di Yidishe Gemeynde - Ferv. ayngeordent in der Groyser Shuhl a azkara. Der khazan h` Lutski rikht ob di geherige tfiles un prezes fun shihl dozor Mizrakh halt a gelungene rede meinyeney dyoma. In ovend hot di tsionistishe org. “Hatkhiya” ayngeordent in ihr eygenem lokal a troyer akademye. Der zal iz ful gepakt. Di akademye efent forzits. Domovitsh in hebreyish, onvayzendig oyf der bedaytung fun ondenkungs-tog nokh Hertslen, velkhen mir feyern yohr-yehrlikh. Der fidel un mandolin orkester baym “Hatkhiya” unter der leytung fun muziker h` Lustig fihrt oys Shopen`s Troyer-marsh, nokh velkhen h` Domovitsh ferendigt zayn rede in yidish. Es redt fervaltungs-mitglid fun “Hatkhiya” h` Y. Sapirshteyn, velkher git a kharakteristik iber Hertslen, velkher iz fun fremde palatsen arobgenidert mit zayn neshome yetera tsu zayn ferumglikt folk, beshtralendig di finsterkayt fun yidishen galut mit der erhobener idee fun geulat haerets ugeulat haam. Tsvishen di redes fihrt oys der khor baym	**Kronika syjonistyczna.** W niedzielę 8-7 z okazji rocznicy śmierci Teodora Hercla Zarząd Gminy Żydowskiej zorganizował w Wielkiej Synagodze mszę upamiętniającą zmarłego. Chazan (*kantor*) pan Łucki odprawia należne modlitwy a prezes synagogi dozor *(gabaj*) Mizrach udziela udanego kazania dotyczącego spraw aktualnych. Wieczorem organizacja syjon, “Hatchija/Odrodzenie” zorganizowała we własnym lokalu akademię żałobną. Sala wypełniona po brzegi. Akademię po hebrajsku otwiera przewodniczący Domowicz, podkreślając znaczenie rocznicy śmierci Hercla, którą corocznie celebrujemy. Orkiestra skrzypcowo-mandolinowa *(działająca*) przy “Hatchija” pod kierownictwem muzykanta pana Lustiga wykonuje Marsz żałobny Chopina, po czym pan Domowicz kończy swą wypowiedź w języku jidysz. Członek zarządu “Hatchija/Odrodzenia” pan J. Sapirsztejn, przedstawia charakterystykę Hercla, który z obcych pałaców zstąpił ze swą dodatkową duszą *(pojęcie kabalistyczne*) do swego unieszczęśliwianego ludu, oświetlając ciemności żydowskiego wygnania wzniosłą ideą odkupienia ziemi i odkupienia ludzi (*myśl z Księgi Izajasza*). Między

“Hatkhiya” unter der leytung fun h`Helfman fershidene tsugepaste troyer-lider. Dan deklamatsyes oysgefihrt durkh studentin Mest un fraylin Vengrovitsh. Unter di klangen fun “Hatikva” oysgefihrt durkh dem orkester un khor fun “Hatkhiya’ shlist h`Domovitsh di akademye. Der k``kl komitet hot energish durkhgefihrt di kh` Tamuz aktsye, velkhe hot gegeben a guten rezultat.	przemówieniami chór “Hatchija/Odrodzenia” pod dyrekcją pana Helfmana wykonuje różne okolicznościowe pieśni żałobne. Następnie deklamują studentka Mest oraz panna Węgrowicz. Przy dźwiękach “Hatikwy” w wykonaniu orkiestry i chóru “Hatchija/Odrodzenia” man Domowicz zamyka akademię. Komitet Żyd. Funduszu Narodowego energicznie przeprowadził 20 dnia miesiąca Tamuz (*czerwiec/lipiec, dzień śmierci Hercla*) akcję, która dała dobry rezultat.
Zuntog dem 1-7 iz in lokal fun “Hatkhiya” forgekumen a impozante kinder-feyerung tsulib dem syum fun “pinkesey hatrumot” fun k``kl far dem fargangenem shul-yohr. Di feyerung iz ayngeordnet gevoren spetsyel far di kinder, velkhe hoben in ferloyf fun shul-yohr genumen di bikhelakh tsu klepen di k``kl markes, mehrstens talmidim fun bih``m “Toyre Vedat” un “HaShomer HaTsair”. Bay der onvezenhayt fun fiel eltern, yugend un fiel andere iz di gantse khagiga oysgefirt gevoren kimat durkh di kinder zelbst, velkhe hoben aleyn gezungen, deklamirt un zikh gevaylt zeyer gemitlikh. Di kinder, velkhe hoben oysgefilt komplet di bikhelakh hoben zikh beteyligt in hagrala un 3 kinder hoben gevunen tsu hebreyishe bikher. Oykh iz durkh di kinder alayn durkhgefirt gevoren vahlen fun a aluf far dem kumenden shul-	W niedzielę 1-7 w lokalu “Hatchija” odbyła się imponująca uroczystość dziecięca z okazji zakończenia “rejestru darowizn” Żydowskiego Funduszu Narodowego za miniony rok szkolny. Uroczystość zorganizowana została specjalnie dla dzieci, które w przeciągu roku szkolnego przyjęły książeczki do wbicia znaczków Żyd. Fund. Nar., głównie uczniom ze szkoły “Tora i Wiedza” oraz “HaSzomer HaCair”. W obecności licznie zebranych rodziców, młodzieży i wielu innych osób cała ta uroczystość przeprowadzona została niemalże osobiście przez dzieci, które same śpiewały, deklamowały i zachowywały się bardzo nastrojowo. Dzieci, które wypełniły książeczki w całości wzięły udział w loterii i 3 dzieci wygrało książki hebrajskie. Także dzieci osobiście przeprowadziły wybory

yohr.(Oysgekliben iz gevoren Khayim Moshe Rafalovski). Di kinder hoben lebhaft oyfgenumen dem bild fun filmskop “Moshe Ben Hakhayat”. Mit der gelungener rede in kinder-gayst fun lehrer Y. Levinski murshe fun k``kl, velkhe hot zey oykh gedankt in nomen fun k``kl far zeyere leystungen, iz di khagiga geshlosen gevoren.	mistrza roku nadchodzącego. (Wybrany został Chaim Mosze Rafałowski). Dzieci z entuzjazmem przyjęły obraz “Mosze syn Krawca” z filmoskopu (*zapewne chodzi o projektor filmowy*). Udanym przemówieniem w duchu dziecięcym nauczyciela J. Lewińskiego reprezentanta Żyd. Fund. Nar., zawierającym także podziękowania za ich osiągnięcia uroczystość została zakończona.
Mit a kurtse tsayt tsurik hot in nomen fun der k``kl-tsentrale in Varshe bezukht unzer shtot h` Vyelopolski. Er hot arayngebrakht a doyerhafte tetigkayt tsvishen di askanim un reorganizirt dem gdud fun k``kl, barosh fun velkhen es iz tsaytvaylig avekgeshtelt gevoren M. Kolinski, khaver fun “Hatkhiya”.	Niedawno w imieniu centrali Żyd. Fund. Nar. w Warszawie odwiedził nasze miasto pan Wielopolski.Wprowadził on stałą aktywność wśród działaczy oraz zreorganizował brygadę Żyd. Fund. Nar., szefem której został mianowany tymczasowo M. Koliński, towarzysz z “Hatchija/Odrodzenia”.
Di vokh fangt zikh on bay unz di aktsye far`n “Keren HaTarbut”. Di breyte yidishe gezelshaft, velkhe iz bevustzinig ihre flikhten legabej dem hebreyishen shul-vezen un kultur, vet ohn safek di aktsye mit tsufridenhayt oyfnehmen.	W tym tygodniu zaczyna się u nas akcja na rzecz “Funduszu Tarbutu” (*“tarbut”-dosł.”kultura”*). Szerokie rzesze społeczności żydowskiej świadome swych powinności wobec hebrajskiej edukacji i kultury niewątpliwie przyjmą niniejszą akcję z zadowoleniem.
In tsuzamenhang dermit, vos di Tsion. Org. “Hatkhiya” in Lomza feyert dos yohr ihr 20 yehrigen yubileum, bet der Vead ale khaveyrim=ot, velkhe hoben mitgemakht di	W związku z tym, że Org. Syjon. “Hatchija/Odrodzenie” w Łomży obchodzi

geshikhte fun der “Hatkhiya” un gefinen zikh yetst say in land say in oysland-arayntsushiken vi am shnelsten zeyere erinerungen un artiklen, gevidmet der entviklung fun der “Hatkhiya” in Lomza.	w tym roku swój jubileusz 20-lecia, Komitet prosi wszystkich towarzyszy=stwa, którzy współtworzyli historię “Hatchija/Odrodzenia” i znajdują się aktualnie tak w kraju jak i za granicą-o jak najszybsze nadsyłanie swych wspomnień i artykułów, poświęconych rozkwitowi “Hatchija/Odrodzenia” w Łomży.

strona nr. 10

Lomzer Shtime **Men tor a zelkhes nisht shvaygen.** In letsten numer “Życie i Praca” organ fun der higer katoylisher dyetsezye, iz farhan a oyfruf fun der sektsye yunge rozvoyovtses baym “Rozvoy” in Varsha tsu der poylisher yugend, velkhe vert oyfgefodert nisht tsu koyfen keyn zakh bay Yiden afile far a groshen, vayl Yiden-der bekanter pizmon-zenen sonim fun foterland. In der tsayt, vos Yiden hoben arayngekhapt in zeyere hend kimat dem gantsen handel, un kimat ale heyzer in der shtodt, hoben ferfleytst di mitel-in hoykh shulen, bilden zey in der armey koym 5%, anshtodt vos es kumt oys oyf zey 16%. Derbay brengt der oyfruf als ilustratsye a “bevayz”, az in Lomza hoben zikh “bay eynem fun di poboren oyf tsugerufene 207	**Głos Łomżyński** **Tego przemilczeć nie wolno.** W ostatnim numerze (*czasopisma*) “Życie i Praca” organu miejscowej diecezji katolickiej znajduje się apel sekcji młodych rozwojowców przy “Rozwoju” w Warszawie (*skierowany*) do młodzieży polskiej, z żądaniem by nie kupować u Żydów niczego, nawet za kilka groszy, ponieważ Żydzi-znana śpiewka-są wrogami ojczyzny. W czasie, kiedy Żydzi schwytali w swe ręce niemal cały handel, i niemal wszystkie domy w mieście, zatopili środki -w szkoły wyższe, stanowią oni w armi zaledwie 5%, zamiast przypadających na nich 16%. Przy tym apel ten podaje w charakterze ilustracji “dowód”, że w Łomży “przy jednym z poborów na powołanych do służby wojskowej 207

militerflikhtige Yiden geshtelt tsvey, bukhshteblikh tsvey". Di Tsionistishe Fraktsye bay der Gemeynde-Fervaltung hot oyfgefodert di letste energish gegen dem dozigen sheker bilbul tsu protestiren bay der geheriger makht un tsu fodern a shtrof far di dozige gemeyne rekhilut.	Żydów stawiło się dwóch, dosłownie dwóch". Frakcja Syjonistyczna przy Zarządzie Gminy zażądała by ci ostatni zaprotestowali przeciw owym konfuzyjnym kłamstwom u odpowiednich władz oraz by żądali kary za te nikczemne pomówienia.
Mlar-kley "Rex" Fartiger kleyster in feser Far`n malar biliger un beser Primo kvalitet. Oyf dem kon ikh gehn in gevet. Di alte gevohnhayt-mehl in farb tsu geben, Iz far di verim a yom tev, khleben; Zey mehren zikh in di vend, vi shvomen nokh a regen, Veren ober mit kley "Rex" untergeshniten vi mit zegen. Tsu bekumen baym produtsent: A.Mizrach Łomża, Długa 11.	**Klej malarski "Rex"** Klajster w beczkach gotowy Dla malarza tańszy i jakościowy Kwalitetu jego nie da się pobić. O to mogę się założyć. Stary zwyczaj- mąki do farby dodawać, Robactwo, dalibóg to będzie świętować; Rozmnożą się w ścianach, te paskudne trutnie Ale klej "Rex" je niczym piłą utnie. Do nabycia u producenta: A.Mizrach Łomża, Długa 11.
Dantsiger Verft, Dantsig giet bay ihr bedaytenden umzats di ginstigste prayzen un hekhste rabaten oyf elektromotoren fun glaykh un dreh-shtrom, glaykhshtrom generatoren, transformatoren genoyere informatsyes: in unzer tsvayg-byuro: Warszawa, Jasna 11 m. 5 tel. 94-18 in unzer sklad: Firma "ERG" Łomża, Długa	**Stocznia Gdańska, Gdańsk** daje przy jej znacznych obrotach najkorzystniejsze ceny oraz najwyższe rabaty na elektromotory prądu stałego oraz prądu trójfazowego, generatory prądu stałego, transformatory bardziej szczegółowe informacje: w naszym biurze oddziału: Warszawa, Jasna 11 m. 5 tel. 94-18 w naszym składzie/hurtowni: Firma "ERG"

6 tel. 100 Stanisław Ozminkowski Włocławek, Plac Wolności 6 Oder direkt durkh di: Danziger Werft, Danzig.	Łomża, Długa 6 tel. 100 Stanisław Ozminkowski Włocławek, Plac Wolności 6 Bądź bezpośrednio przez: Danziger Werft, Danzig.
Sima Rozenfeld-Khayim Bomshteyn Lomza Byalistok ferlobt 12 tamuz (czerw/lip) 1928 30-VI 1928 – Unzer liber tokhter un shvester Sime tsu ihr ferlobung mit h` Kh. Bomshteyn vinshen mir a gliklikhe tsukunft.  Eltern, brider un shvester. – Unzer l. shvester Sime tsu ihr ferlobung mit h` Kh. Bomshteyn fun Byalistok vinshen mir a hertslikhen mz``t.  Zelig Rozenfeld un Froy. – Tsu der ferlobung fun fraylin Sime Rozenfeld mit h` Kh. Bomshteyn vinsht ihr mit ihr familye a varemen mz``t. Moshe Drozdowski. – A hertslikhen mz``t vinsht tsu der ferlobung fun fraylin Sime Rozenfeld ihr un ihr familye	Syma Rozenfeld-Chaim Bomsztejn Łomża Białystok zaręczeni 12 tamuz (czerw/lip) 1928 30-VI 1928 – Szczęśliwej przyszłości winszujemy naszej drogiej córce i siostrze Syme z okazji zaręczyn z panem Ch. Bomsztejn. Rodzice, bracia i siostra. – Naszej drogiej siostrze Syme serdecznie winszujemy szczęścia z okazji zaręczyn z panem Ch. Bomsztejn z Białegostoku. Zelig rozenfeld z żoną. – Gorące życzenia szczęśliwości z okazji zaręczyn panny Syme z panem Ch. Bomsztejn jej i rodzinie zasyła Mosze Drozdowski. – Serdeczne powinszowania z okazji zaręczyn pannie Syme Rozenfeld oraz jej rodzinie składa

Avrom Shtul. – Tsu der hokhtsayt fun unzere fraynd fraylin Dora Vishowata un Oskar Kozshinski vinshen a hertslikhen mz``t zey un zeyere familyes Y. Kats un M. Rabinovitsh. – “Haszomer- Hacair” w Łomży komunikuje, że z kwesty publ. d. 3-VII r.b. na rzecz kolonji Skautowej wpłynęło zł. 108.63. – Tsu der hokhtsayt fun fraylin Reyne bat ha rov hag Tsvi Zelig Gelgor fun Radzilovo mit h`Potashnik fun Olshani vinsht fil glik un tsufridenhayt in nomen fun der Gmilot Khesed Kase in Radzilovo Prezes Volf Shlapak. – Et khavereynu Efraim Fenush/Finish lenesuin et bakh rat lebi Sore Miler beTel Aviv, E. I. mevarkhim umeakhalim bel tov. M. Drozdovski, Y. Yevreyevitsh, Sh. Frum, Sh. Rozenblum. – Hineynu mevarkhim birkat mazl tov et shkhenenu mar Naftali Garbarski leragley khatunat bno Zelig av``g Kh. Danovske Khane veAvrom Yakev Domovitsh.	Avrom Sztul. – Serdeczne powinszowania szczęścia z okazji ślubu naszych przyjaciół Dory Wiszowatej oraz Oskara Korzyńskiego im i ich familiom posyłają J. Kac i M. Rabinowicz. – “Haszomer- Hacair” w Łomży komunikuje, że z kwesty publ. d. 3-VII r.b. na rzecz Kolonii Skautowej wpłynęło zł. 108.63. – Z okazji ślubu panny Rejne córki rabina Cwi Zeliga Gelgora z Radziłowa z panem Potasznik z Olszan życzenia szczęścia i radości w imieniu Gmilot Chesed Kase w Radziłowie (*bank pożyczek bezprocentowych*) składa prezes Wolf Szłapak – Naszemu przyjacielowi Efraimowi Fenusz/Finisz z okazji ślubu z wybranką serca Sore Miler w Tel Awiwie, Ziemi Izraela składamy najlepsze życzenia. M. Drozdowski, J. Jewrejewicz, Sz. Frum, Sz. Rozenblum. – Najserdeczniejsze gratulacje składamy naszemu sąsiadowi panu Naftali Garbarski z okazji ślubu syna Zeliga z wybranką serca Ch. Danowską.

– Birkat mazoles mevarkhim anakhnu et khavertenu marat Breyne Sadovnik mibeyt Pasmanik lehulad la ben. Vead Hahistadrut Hatsionit “Hatkhiya” beLomze. – H` Itskhok ! Hinenu mabiim hishtatfutenu betsaarkha leragley mot akhikh Yoysif bebinyan E.I. haoveret timtsa nekhumim. Vaad vehakhaverim shel “Hakhaluts” BeLomze. – Hinenu mishtatfim betsaro shel khaverenu Itskhok Rubinshteyn lamut alav akhiv Yoysif. Behitgashmut sheifoteynu tenukham. Miryam Markus, Golde Kotunske – Maemek livno mabiim anakhnu hishtatfutenu betsaarkha hagadol khaverenu Itskhok Rubinshteyn umishpokhtekha lamut aleykhem akhikhem uvneykhem hayakor Yoysif sheniktaf belo ato. Bitkhiyat amenu veartsenu timtseu tankhumim. Dowid Moshe Burak, Yakev Zolkevitsh, Khayim Kanan. – Druk. M. Sher Lomza, Dluga 11.	Chane i Awrom Jakew Domowicz. – Błogosławieństwa szczęścia przekazujemy naszej towarzyszce pani Brejne Sadownik z domu Pasmanik z okazji narodzin syna. Komitet Organizacji Syjonistycznej „Odrodzenie”w Łomży. – Panie Icchok! wyrażamy nasze współczucie w bólu z powodu śmierci twego brata Jojsifa w domu Ziemi Izraela. Odchodzący niech znajdzie pocieszenie. Komitet i członkowie “HeChaluc/Pionier” w Łomży. – Łączymy się w bólu z naszym towarzyszem Icchokiem Rubinsztejn z powodu śmierci jego brata Jojsifa. W spełnieniu aspiracji nasze pocieszenie. Miriam Markus, Gołde Kotuńska – Z głębi serca wyrażamy nasz wielki smutek i współczucie towarzyszowi Icchokowi Rubinsztejn z rodziną z powodu śmierci drogiego, przedwcześnie zabranego brata i syna Josifa. W odrodzeniu naszego narodu i kraju znajdziesz pocieszenie. Dowid Mosze Burak, Jakew Żółkiewicz, Chaim Kanan. –

Red. Aroys. A. Domovitsh, Senatorska 7.	Druk. M. Szera w Łomży, Długa 11. Redaktor-Wydawca A. Domowicz, Senatorska 7.